

5. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO POPRAWY SYTUACJI W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI

5.1. ZAŁOŻENIA OGÓLNE

„Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Świdwin” określa działania krótkoterminowe, niezbędne do realizacji w ciągu czterech lat.

Krótkoterminowy plan działania jest podstawowym elementem planu gospodarki odpadami.

Działania te pozwolą osiągnąć cele i wykonać zadania w ramach planowanego systemu gospodarki odpadami.

Ponadto „Plan” określa harmonogram realizacji poszczególnych zadań (wraz ze wskazaniem jednostek odpowiedzialnych za ich wykonanie).

Poprzez wdrożenie krótkoterminowego planu działań, będzie można ocenić:

- wpływ zastosowanych działań na strumień odpadów,
- potrzeby i zasoby finansowe oraz konsekwencje finansowe planu, włącznie z jego wpływem na opłaty za wywóz i zagospodarowanie odpadów.

Do działań podejmowanych na szczeblu gminy, mających za zadanie przyczynić się do ograniczenia wytwarzania odpadów będą należały między innymi takie poczynania, jak:

- zwiększanie świadomości u wytwórców, premiowanie pozytywnych postaw producentów, finansowanie selektywnej zbiórki odpadów w zakresie prowadzonym przez Gminę Świdwin oraz Międzygminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami.

Wymogi krajowego i wojewódzkiego planu gospodarki odpadami

- prawne uregulowania spraw związanych z organizacją i zarządzaniem gospodarką odpadami na szczeblu gminy - dotychczasowy system umów indywidualnych, zawieranych między wytwórcami odpadów a przedsiębiorstwami, prowadzącymi działalność w zakresie zbierania i transportu odpadów nie dawał gminie możliwości pełnej kontroli nad zbiórką i transportem odpadów,
- wyeliminowanie niekontrolowanego wprowadzania odpadów komunalnych do środowiska,
- dalszy rozwój selektywnej zbiórki,
- dążenie do kompleksowych rozwiązań, zintegrowanych, obejmujących wszystkie wytwarzane odpady, bez względu na źródła pochodzenia,
- organizacja akcji edukacyjnych.

5.2. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO ZAPOBIEGANIA POWSTAWANIU ODPADÓW

5.2.1. ODZYSK I UNIESZKODLIWIANIE ODPADÓW ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI

Wg wymogów unijnych, ilość odpadów ulegających biodegradacji kierowanych do składowania powinna wynosić:

- 2010 r. –75% (wagowo) całkowitej ilości,
- 2013 r. –50% (wagowo) całkowitej ilości,

- 2020 .r –35% (wagowo) całkowitej ilości.

Zgodnie z opracowaniem „Studium wykonalności dla Zakładu Gospodarki Odpadami w Powiecie Świdwińskim”, na terenie gminy Świdwin nie przewiduje się odzysku odpadów ulegających biodegradacji.

Informacje uzyskane od przedstawicieli powiatu, zebrane w trakcie badań odpadów i studium socjoekonomicznego (w ramach prac nad omawianym studium) wskazują, że na terenach wiejskich większość odpadów ulegających biodegradacji jest kompostowana.

Sugeruje się jednak rozpatrzenie możliwości odbioru odpadów ulegających biodegradacji z gospodarstw wielorodzinnych, które nie posiadają własnych ogrodów, pól lub działek.

5.2.2. ODPADY OPAKOWANIOWE

Plan Gospodarki Odpadami zawiera opis inicjatyw w zakresie selektywnej zbiórki, odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych, niezbędnych do osiągnięcia celów wyznaczonych w planie.

Podstawowym obowiązkiem przedsiębiorców jest zapewnienie odzysku (zwłaszcza recyklingu) odpadów opakowaniowych i użytkowych.

Obowiązek ten może być realizowany przez przedsiębiorców samodzielnie albo za pośrednictwem organizacji odzysku.

Należy zwrócić uwagę na korzyści, jakie może mieć gmina z organizacji tych zadań przez inne podmioty. W takim przypadku wymagana jest dobra orientacja w zagadnieniach organizacyjnych i ekonomicznych w zakresie opłat opakowaniowych i depozytowych.

Minimalizacja odpadów opakowaniowych związana jest z:

- rozwojem selektywnej zbiórki,
- prowadzeniem akcji edukacyjnych dotyczących postępowania z odpadami,
- przygotowaniem specjalnie wydzielonych miejsc na terenie okręgowego składowiska na zebrane selektywnie odpady opakowaniowe,
- szukaniem zbytu na odpady opakowaniowe (wstępnym przygotowaniu).

Zgodnie z wytycznymi, zawartymi w planie wojewódzkim, zakłada się, że w zakresie gospodarowania odpadami opakowaniowymi na terenie gminy Świdwin podjęte zostaną następujące działania:

➤ lata 2004-2015

- Prowadzenie kampanii na rzecz społecznej świadomości w zakresie gospodarki odpadami, działania informacyjne i edukacyjne dotyczące odpadów opakowaniowych.
- Organizacja gospodarki odpadami opakowaniowymi obejmująca selektywną zbiórkę, finansowaną z opłat za produkty i za recykling. Zawieranie umów z organizacjami zbierającymi.

5.2.3. ODPADY WIELKOGABARYTOWE

Odpady wielkogabarytowe zebrane selektywnie powinny trafiać na wydzielone miejsca na składowisku, a następnie podlegać demontażowi. Odpady te nie powinny trafiać bezpośrednio na kwatery składowe.

Zgodnie z wytycznymi, zawartymi w planie wojewódzkim, na terenie gminy

Świdwin, w zakresie gospodarowania odpadami wielkogabarytowymi zakłada się następujące działania:

- lata 2004-2008
- Opracowanie systemu selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych, w tym:
  - działania organizacyjne pozwalające na odbiór odpadów wielkogabarytowych na poziomie 20% w roku 2006.
- lata 2008-2010
- Opracowanie systemu zbiórki i przetwarzania odpadów wielkogabarytowych.
- lata 2008-2015
- Rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych, w tym:
  - działania organizacyjne pozwalające na uzyskanie stopnia zbiórki odpadów wielkogabarytowych na poziomie 50% w 2010 r. i 70% w 2015 r.

5.2.4. ODPADY BUDOWLANE

Odpady budowlane (w tym remontowe), wydzielone ze strumienia odpadów komunalnych winny być pozbawione odpadów niebezpiecznych. Odpady te, wstępnie przygotowane powinny być w dalszej kolejności kierowane do wykorzystania.

Zgodnie z wytycznymi, zawartymi w planie wojewódzkim, w zakresie gospodarowania odpadami budowlanymi zakłada się następujące działania na terenie gminy Świdwin:

- lata 2004-2008
- opracowanie i finansowanie systemu selektywnej zbiórki odpadów budowlanych przez Międzygminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami,
- rozwój systemu zbiórki odpadów budowlanych i rozbiórkowych (gruzu), w tym:
  - działania organizacyjne pozwalające na uzyskanie stopnia zbiórki odpadów budowlanych i gruzu na poziomie 15% w 2006 r.,
- lata 2008-2010
- opracowanie systemu selektywnej zbiórki i przetwarzania odpadów budowlanych.
- lata 2008-2015
- rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów budowlanych i rozbiórkowych (gruzu), w tym:
  - działania organizacyjne pozwalające na uzyskanie stopnia zbiórki odpadów budowlanych i gruzu na poziomie 40% w 2010 r. i 60% w 2015 r.

5.2.5. ODPADY NIEBEZPIECZNE

Za opracowanie systemu gospodarki odpadami niebezpiecznymi odpowiadają władze lokalne.

Wytwórca tego typu odpadów, natomiast zobowiązany jest do opracowania programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi lub złożenia informacji o wytwarzanych odpadach i sposobie gospodarowania nimi (w zależności od ilości wytwarzanych odpadów).

Ponadto odpady niebezpieczne powstają także wśród odpadów wytwarzanych w gospodarstwach domowych i placówkach handlowych oraz innych jednostkach.

Tabela nr 5.2.5.1.
Ilość odpadów niebezpiecznych w strumieniu innych odpadów

	Zmiany wskaźnika emisji odpadów dla obszarów wiejskich w latach						
	2003	2005		2006-2010		2011-2014	
	Mg	zmiana w %	Mg	zmiana w %	Mg	zmiana w %	Mg
Niebezpieczne	2,9	8,45	3,1	0,00	3,1	0,00	3,1
Razem	322		331,9		334,9		337,5

Na podstawie: prognoza Instytutu Ekologii Terenów Uprzemysłowionych w Katowicach

Niniejszy Plan zakłada, że odbiór odpadów niebezpiecznych prowadzony będzie przez specjalistyczne firmy.

Nowy system zbiórki odpadów powinien przyczynić się do zwiększenia pozyskiwania odpadów do recyklingu, dając małym i średnim przedsiębiorstwom możliwość segregowania i pozbywania się produkowanych odpadów (w tym odpadów do recyklingu, niebezpiecznych i pozostałych).

Zbiórka odpadów niebezpiecznych z gospodarstw domowych, zgodnie z założeniami planów gospodarki odpadami wyższego szczebla przebiegać będzie z wykorzystaniem GPZON.

Wywóz odpadów niebezpiecznych ze sklepów powinien być organizowany na podstawie umowy cywilno-prawnej między wytwarzającym odpady (sklep) a firmą, która zajmuje się transportem tychże odpadów.

Ustawowy obowiązek nadzoru nad powyższymi działaniami posiada Starosta Powiatu Świdwińskiego.

Na terenie gminy Świdwin odpady niebezpieczne z gospodarstw domowych zostaną zebrane oddzielnie i skierowane do odpowiednio przygotowanych zakładów przetwarzania.

System zbiórki może być oparty o oddzielne pojemniki w gospodarstwach domowych lub o punkty zbiorcze (w wyznaczonych miejscach lub w sklepach sprzedających produkty, z których powstały odpady niebezpieczne).

Miejsca wyznaczone mogą znajdować się w szkołach, centrach handlowych lub przy pojemnikach przeznaczonych do zbiórki materiałów do recyklingu.

Wprowadzenie systemu zbiórki odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych, wymaga szeroko zakrojonej i długotrwałej kampanii informacyjnej.

W ramach kampanii należy skupić się na celach i metodach zbiórki oraz na korzyściach ze zbiórki takich odpadów.

Istniejący system zbiórki odpadów niebezpiecznych, powstających w zakładach przemysłowo-usługowych będzie kontynuowany.

Nakłady inwestycyjne na utworzenie jednego gminnego punktu zbiórki odpadów niebezpiecznych (GPZON) kształtują się na poziomie 70,5 tys. PLN.

Zgodnie z wytycznymi, zawartymi w planie wojewódzkim, w zakresie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi na terenie gminy Świdwin zakłada się następujące działania:

- lata 2004-2008
  - opracowanie systemu odbioru odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych,

- rozwój systemu zbiórki w celu zmniejszenia udziału odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych, w tym:
  - działania organizacyjne pozwalające na uzyskanie stopnia zbiórki odpadów niebezpiecznych na poziomie 15% w 2006.
    - lata 2008-2015
- rozwój systemu zbiórki w celu zmniejszenia udziału odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych, w tym:
  - działania organizacyjne pozwalające na uzyskanie stopnia zbiórki odpadów niebezpiecznych na poziomie 50% w 2010 r. i 80% w 2015 r.
  - organizacja unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych w istniejących obiektach w województwie lub w obiektach poza województwem.

5.2.6. SAMOCHODY WYCOFANE Z UŻYTKU

Samochody wycofane z eksploatacji stanowią poważne zagrożenie dla środowiska, ponieważ zawierają one, poza metalami (w tym metalami ciężkimi), również inne niebezpieczne i uciążliwe substancje, takie jak: oleje, płyny chłodzące, zużyte opony, akumulatory, szkło i tworzywa sztuczne.

Większość części samochodowych ma pewną wartość jako surowce wtórne. Konieczne jest ich ponowne przetwarzanie w taki sposób, aby umożliwić wykorzystanie ich do produkcji nowych wyrobów.

Na terenie gminy Świdwin brak jest potencjalnych podmiotów, gdzie mogłoby odbywać się odzyskiwanie części samochodowych.

5.2.7. ODPADY ZAWIERAJĄCE AZBEST

Odpady zawierające azbest stanowią dość istotny problem na terenie gminy Świdwin, między innymi z powodu wzrastającej ilości odpadów azbestowych, pochodzących z rozbiórki dachów.

Krajowy plan gospodarki odpadami zakłada, że w województwie zachodniopomorskim powinny być stworzone następujące składowiska dla odpadów azbestowych:

- 2 składowiska o powierzchni 1 ha każde w okresie 2003-2012,
- 1 składowisko o powierzchni 1 ha i 2 składowiska o powierzchni 2 ha, każde w okresie 2013-2022,
- 1 składowisko o powierzchni 1 ha w okresie 2023-2032.

5.3. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO POPRAWY SYTUACJI W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI NA TERENIE GMINY ŚWIDWIN

- rozwijanie systemu gospodarki odpadami, opartego na okręgowym-międzygminnym składowisku (Wardyń Górny), rozwiązującym kompleksowo gospodarkę wszystkimi odpadami dla gmin, tworzących Międzygminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami (w tym gmina wiejska Świdwin),
- likwidowanie dzikich składowisk odpadów,
- dalszy rozwój i prowadzenie kompleksowego systemu selektywnej zbiórki odpadów na terenie gminy Świdwin,
- utworzenie na terenie gminy Świdwin 1 Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych (GPZON),

- opracowanie i wdrożenie koncepcji edukacji ekologicznej mieszkańców gminy (wspólnie z MPGO),
- unieszkodliwianie osadów ściekowych,
- prowadzenie monitoringu gospodarki odpadami na terenie gminy Świdwin.

5.4. **INSTALACJE ODZYSKU I UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW**

Gmina Świdwin przystąpiła do Międzygminnego Przedsiębiorstwa Gospodarki Odpadami (MPGO).

MPGO będzie eksploatować zakład w Wardyniu Górnym, czyli składowisko odpadów i kompostownię. Budynek administracyjny MPGO będzie również usytuowany w Wardyniu Górnym.

Przedsiębiorstwo, wspólnie z gminami, będzie też monitorować i nadzorować zbiórkę odpadów oraz składowanie odpadów, aby przeciwdziałać nielegalnemu pozbywaniu się odpadów.

5.4.1. **SKŁADOWISKO OKRĘGOWE**

W Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego przeprowadzona została analiza, w wyniku której określono optymalną ilość składowisk okręgowych na terenie województwa.

Jak wynika z tej analizy, optymalnym rozwiązaniem ma być stworzenie 9 okręgowych składowisk w województwie (lub 8 składowisk i 1 spalarni).

Jednym z tych dziewięciu składowisk ma być projektowany Zakład Gospodarki Odpadami w Wardyniu Górnym, znajdujący się na terenie gminy Połczyn Zdrój (Powiat Świdwiński).

Po roku 2012, kiedy to zostanie zlikwidowane składowisko w Świdwinku II oraz inne składowiska, znajdujące się na terenie Powiatu Świdwińskiego, ma pełnić funkcję składowiska międzygminnego dla gmin zrzeszonych w MPGO.

5.5. **DZIAŁANIA WSPOMAGAJĄCE PRAWIDŁOWE POSTĘPOWANIE Z ODPADAMI W ZAKRESIE ZBIERANIA, TRANSPORTU, ODZYSKU I UNIESZKODLIWIANIA ODPADÓW**

Działania te polegały będą na stworzeniu racjonalnego systemu gospodarki odpadami przy współpracy gminy Świdwin z Międzygminnym Przedsiębiorstwem Gospodarki Odpadami oraz Powiatem Świdwińskim.

Będą się one odbywać poprzez:

- wywóz odpadów, przede wszystkim na teren projektowanego Zakładu Gospodarki Odpadami w Wardyniu Górnym,
- koordynację polityki w zakresie działań, związanych z gospodarką odpadami na terenie gmin zrzeszonych w MPGO.

5.6. **PLAN REDUKCJI ODPADÓW KOMUNALNYCH ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI, KIEROWANYCH NA SKŁADOWISKA ODPADÓW**

5.6.1. **SELEKTYWNA ZBIÓRKA U ŹRÓDŁA**

Na terenie gminy Świdwin nie prowadzi się selektywnej zbiórki odpadów, ulegających biodegradacji.

Zgodnie z wytycznymi powiatowego planu gospodarki odpadami oraz studium wykonalności przewiduje się kompostowanie tych odpadów na terenie ogrodów, pól i działek.

Ponadto sugeruje się odbiór odpadów ulegających biodegradacji z gospodarstw wielorodzinnych, które nie mają możliwości ich kompostowania.

5.6.2. **KOMPOSTOWNIA NA TERENIE ZAKŁADU GOSPODARKI ODPADAMI W WARDYNIU GÓRNYM**

Na terenie projektowanego Zakładu Gospodarki Odpadami w Wardyniu Górnym przewidziana jest budowa kompostowni.

Zakłada się, że planowana kompostownia przeznaczona będzie do kompostowania odpadów ogrodowych i parkowych, osadu ściekowego i frakcji organicznej odpadów komunalnych, przy wykorzystaniu technologii pryzmowej, która jest nieskomplikowana, niezawodna i niedroga.

W przypadku przystąpienia gospodarstw wielorodzinnych na terenie gminy Świdwin do zorganizowanej zbiórki odpadów ulegających biodegradacji należy wziąć pod uwagę, że kompleksowe kompostowanie odpadów jest bardzo przydatnym elementem w nowoczesnym systemie gospodarki odpadami.

Zalety kompostowania:

- recykulacja na dużą skalę rozkładalnych organicznych składników odpadów,
- zmniejszenie o 30 -50 % ilości odpadów kierowanych do składowania,
- unieszkodliwianie odpadów pod względem sanitarno – epidemiologicznym,
- wykorzystanie produktu kompostowania do celów rekultywacji.

5.7. **ORGANIZACJA GOSPODARKI ODPADAMI**

Ustawa o odpadach stanowi, że jednym z celów planu gospodarki odpadami jest poprawa sytuacji gospodarki odpadami, a w tym struktury organizacyjnej.

Krótkoterminowy plan działania uwzględnia środki, mające na celu rozpoczęcie procesu poprawy.

Do istotnych spraw należą:

- ustalenie na szczeblu gminy jednostki, odpowiedzialnej za realizację zadań „Planu”,
- podział zadań między jednostkami na szczeblu gminnym,
- przydzielenie ról w procesie organizacji poszczególnych zadań jednostkom pozarządowym.

5.8. **EDUKACJA EKOLOGICZNA, INFORMACJE, KONSULTACJE**

Niezbędnym elementem powodzenia realizacji „Planu”, zarówno w okresie krótkoterminowym, jak i długoterminowym, jest program edukacji społeczeństwa, który musi wyprzedzać wszelkie działania, związane z tworzeniem warunków technicznych całego systemu gospodarowania odpadami na terenie gminy.

Powodzenie realizacji działań założonych i zaproponowanych w niniejszym planie, w dużej mierze zależy od świadomości, aktywności i zmiany nawyków społeczeństwa.

Potrzebne jest więc wskazanie celu i konieczności wprowadzenia tych systemów w życie.

Niezbędna jest zatem informacja i motywacja wyboru określonej metody.

W propagowaniu tematu powinna być zachowana ciągłość.

Edukacja ekologiczna nie jest bowiem działaniem chwilowym. Aby osiągnąć zamierzony cel trzeba czasu, bywa, że dochodzi się do niego latami. Sukces zależy w dużym stopniu od skutecznej kampanii edukacyjnej. Warunkiem tego powodzenia jest jednak szeroki udział społeczeństwa.

Program edukacyjny powinien być skierowany praktycznie do wszystkich.

Dla sprawnego przebiegu kampanii edukacyjnej mieszkańców niezbędna jest informacja. Program edukacji mieszkańców, dotyczący gospodarowania odpadami, sposobami odzysku i recyklingu powinien być realizowany na wielu płaszczyznach i różnymi metodami.

Metody i sposoby edukacji mogą być wielorakie, od edukacji formalnej (szkoły) poprzez akcje, kampanie, konferencje. Istotą takiego programu winno być połączenie edukacji z praktycznymi działaniami na rzecz redukcji odpadów.

Naczelnym i wiodącym celem planu gospodarki odpadami jest osiągnięcie poprawy stanu środowiska poprzez zwiększenie ilości pozyskiwanych z odpadów surowców oraz zmniejszenie ilości odpadów.

5.9. ZWIĘKSZANIE UMIEJĘTNOŚCI (PODNIOSZENIE KOMPETENCJI) W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA ODPADAMI NA SZCZEBLU ADMINISTRACYJNYM I SAMORZĄDOWYM

Nowoczesne planowanie gospodarki odpadami w wielu aspektach przedstawia nowe koncepcje, a co za tym idzie, stawia nowe wyzwania administracji publicznej i urzędnikom. Nowe elementy to zwłaszcza procedury administracyjne, elementy powtarzające się, udział sektora prywatnego i potencjalne zaangażowanie społeczeństwa w procesie planowania.

Proces planowania ukierunkowany strategicznie i oparty na definiowaniu polityki, celów i zadań wydaje się trudniejszy dla osoby zajmującej się planowaniem od podejścia technicznego, nastawionego na rozwiązanie konkretnych problemów.

W związku z tym szczególnie istotne są kompetencje urzędników i pracowników wydziałów, odpowiedzialnych za gospodarkę odpadami i ich doskonalenie zawodowe.

W planie wojewódzkim przewidziano organizację tego typu szkoleń, skierowanych do wszystkich osób, zajmujących się gospodarką odpadami na terenie poszczególnych gmin.

Edukacja i szkolenia uwzględniają następujące tematy i dziedziny:

- edukacja ogólna, łącznie z kursami językowymi,
- szkolenia w zakresie ogólnych zasad planowania i problemów, związanych z planowaniem gospodarki odpadami,
- rozwiązania technologiczne dla sektora odpadowego, systemy zbierania odpadów, transportu (w tym przeładunku) odpadów, instalacje do odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- uczestnictwo sektora prywatnego, łącznie z dokumentacją i procedurami przetargowymi, oceną ofert i wyborem wykonawcy,
- negocjacje umowy,
- monitoring kontraktu i działania uzupełniające,
- monitoring wykonania umowy i działania uzupełniające,
- kontrola działalności i planowanie,
- eksploatacja instalacji odzysku i unieszkodliwiania odpadów,

- zarządzanie,
- systemy rachunkowe,
- zatrudnienie, powoływanie zespołów, podział obowiązków,
- polityka gospodarki odpadami,
- rozpowszechnianie informacji,
- konsultacje społeczne,
- zrozumienie i zatwierdzenie planu gospodarki odpadami,
- zaangażowanie społeczeństwa w proces planowania.

Powyższa tematyka stanowić będzie zakres specjalistycznego programu szkoleń dla potrzeb doskonalenia kadr w dziedzinie gospodarki odpadami, pod roboczym tytułem „Program szkoleniowy doskonalenia kadr w zakresie gospodarowania odpadami na terenie województwa zachodniopomorskiego”.

Zakłada się, że szkolenia w ramach powyższego programu zostaną przeprowadzone w latach 2004-2006, co wpłynie niewątpliwie na jakość oferowanych usług oraz na jakość systemu gospodarki odpadami.

Zaleca się udział urzędników i pracowników z terenu gminy Świdwin w programie, który w przyszłości będzie realizowany na poziomie wojewódzkim.

Nie ma potrzeby organizowania tego typu szkoleń na poziomie powiatu czy gminy (program wojewódzki zaspokoi te potrzeby).

6. PROJEKTOWANY SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI

Niniejszy rozdział zawiera analizę, która ma na celu dokonanie oceny strumienia odpadów oraz wynikających z niego stosownych potrzeb finansowych w odniesieniu do scenariusza rozwoju technicznego w gminie Świdwin, w oparciu o rezultaty i wnioski przedstawione w poprzednich rozdziałach.

Wybrane zostały dwa okresy: okres działań krótkofalowych (4 lata – począwszy od roku 2004) oraz okres działań długofalowych (8 lat, począwszy od roku 2008).

Proponowany system obejmuje więc lata 2004-2015.

W Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego przeprowadzona została analiza, w wyniku której określono optymalną ilość składowisk okręgowych na terenie województwa.

Według przepisów ustawy Prawo ochrony środowiska i ustawy o odpadach, dokumentami nadrzędnymi w stosunku do gminnych planów gospodarki odpadami są powiatowe plany gospodarki odpadami.

Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, system gospodarki odpadami jest systemem zdecentralizowanym.

W związku z tym do zadań gminy należy:

1. Organizacja systemu selektywnego gromadzenia odpadów. Zgodnie z przyjętym przez radę gminy planem gospodarki odpadami gmina określi rodzaje pozyskiwanych strumieni odpadów, rodzaje wykorzystywanych pojemników oraz sposoby rozliczeń finansowych za świadczone usługi.
2. Organizacja systemu zbiórki i transportu odpadów. Wiązać się to będzie z wyłonieniem firmy świadczącej usługi, określeniem częstotliwości odbioru odpadów oraz wyznaczeniem miejsc odzysku i unieszkodliwiania.
3. Organizacja systemu odzysku i unieszkodliwiania odpadów. Samodzielnie lub w porozumieniu z innymi gminami. Gminy określą sposoby odzysku i unieszkodliwiania odpadów oraz zorganizują taki system. Istnieje również możliwość uzgodnienia dostaw strumieni odpadów z istniejącymi zakładami przetwarzania i unieszkodliwiania odpadów.
4. Nadzór nad funkcjonowaniem systemu gospodarki odpadami komunalnymi.
5. Organizacja systemu edukacji ekologicznej społeczeństwa. Edukacja ekologiczna winna być związana z realizacją wytyczonych wcześniej celów, przyjętymi sposobami odzysku i unieszkodliwiania oraz dostosowana do poszczególnych grup społeczeństwa.

Z kolei do zadań powiatu w funkcjonowaniu powyższego systemu należy:

- wydawanie pozwoleń na wytwarzanie odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne,
- wydawanie pozwoleń na budowę składowisk,
- wydawanie pozwoleń na funkcjonowanie instalacji odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- kontrola gospodarki odpadami innymi niż komunalne.

6.1. MIĘDZYGMINNE PRZEDSIĘBIORSTWO GOSPODARKI ODPADAMI

OGÓLNA POLITYKA WSPÓŁPRACY MIĘDZY GMINAMI, NALEŻĄCYMI DO MPGO:

Władze Powiatu Świdwińskiego i 4 gmin, należących do MPGO (w tym gmina Świdwin) uzgodniły wspólnie podane niżej ogólne zasady, którymi kierować się będą przy współpracy w zakresie gospodarki odpadami:

- Powiat i gminy, należące do MPGO współpracować będą przy wdrażaniu planów gospodarki odpadami (powiatowego i gminnych).
- Powiat i gminy, należące do MPGO wspierać będą wprowadzanie systemu sortowania odpadów.
- Zakłada się docelowe przyjęcie jednego taryfikatora opłat za wywóz i utylizację odpadów, obowiązujący dla wszystkich gospodarstw domowych oraz przedsiębiorstw z terenu gmin, zrzeszonych w MPGO.
- Powiat i gminy, należące do MPGO uzgodniły i przygotowały prawne, finansowe i organizacyjne podstawy dla nowego przedsiębiorstwa.
- Przedsiębiorstwo, powołane w ramach działalności MPGO:
  - zorganizuje system gospodarki odpadami na terenie gmin, należących do MPGO,
  - zarządzać będzie Zakładem Gospodarki Odpadami w Wardyniu Górnym.
- Wywóz odpadów będzie otwarty dla wolnej konkurencji między przedsiębiorstwami prywatnymi i publicznymi, ubiegającymi się o kontrakty w przetargach. Przetargi będą organizowane przez Międzygminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami.

KAMPANIA INFORMACYJNA

Międzygminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami odpowiada za przeprowadzenie kampanii informacyjnej.

Kampania poświęcona jest głównie pogłębianiu wiedzy w zakresie wspólnego, jednolitego i obowiązującego systemu gospodarki odpadami, taryfikatora opłat za wywóz odpadów oraz za utylizację odpadów na legalnym składowisku, zlokalizowanym w Wardyniu Górnym. Ponadto kampania winna się skupić na zrozumieniu przez mieszkańców i przedsiębiorców przyszłych zasad gospodarowania odpadami.

W planowanym systemie gospodarki odpadami działać będą legalnie wyłącznie firmy zakontraktowane przez MPGO.

MPGO odpowiadać będzie za wprowadzenie jednolitego taryfikatora opłat za wywóz odpadów i taryfikatora utylizacji odpadów, obowiązującego wszystkie gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa.

MPGO odpowiadać będzie za zorganizowanie systemu gospodarki odpadami.

INFRASTRUKTURA WYWOZU I UTYLIZACJI ODPADÓW

Wywóz odpadów będzie prowadzony w ramach wolnego rynku usług.

MPGO zaprosi prywatne i publiczne firmy, zajmujące się zbiórką i wywozem odpadów do udziału w przetargach. MPGO określi obszary zbiórki, przygotuje specyfikacje przetargowe i ustali elementy finansowe przetargu.

Zakład Gospodarki Odpadami w Wardyniu Górnym prowadzony będzie przez MPGO.

Punkty zbiórki i przeładunku odpadów będą prowadzone albo przez MPGO, albo przez firmy prywatne lub publiczne.

Pobieranie opłat od gospodarstw domowych i przedsiębiorstw może być realizowane albo przez MPGO, albo przez podmiot zakontraktowany w tym celu przez MPGO.

Opłaty za utylizację odpadów będą pobierane przez MPGO, według masy odpadów, kierowanych do zakładu w Wardyniu Górnym.

Zakład ten po roku 2012 stanie się jedynym, międzygminnym (okręgowym) składowiskiem odpadów na terenie Powiatu Świdwińskiego.

BIZNESPLAN DLA MPGO

Biznesplan dla MPGO będzie w sposób szczegółowy opisywać zakres działalności i usług, świadczonych przez MPGO.

PLAN FINANSOWY DLA MPGO

Plan finansowy dla MPGO pozwoli ocenić przyszłe wpływy i wydatki MPGO. Zrównoważenie bilansu powinno uwzględnić inwestycje konieczne do prowadzenia działalności przewidzianej dla MPGO.

STRUKTURA PRAWNA I ORGANIZACYJNA MPGO

MPGO będzie miało status prawny spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i będzie działać na zasadach komercyjnych.

Organizacja, personel i możliwości techniczne MPGO będą odpowiednio przygotowane do skutecznego planowania i realizowania gospodarki odpadami w gminach, należących do MPGO, prowadzenia Zakładu Gospodarki Odpadami w Wardyniu Górnym oraz wykonywania innych powierzonych MPGO obowiązków.

REGULAMINY I SYSTEM INFORMACYJNY O ODPADACH

Gminy, należące do MPGO oraz Powiat Świdwiński działać będą zgodnie z uchwalonym przez siebie regulaminem, przewidującym przekazanie niektórych obowiązków do MPGO i regulującym przyszły system gospodarki odpadami.

Gminy, należące do MPGO oraz Powiat Świdwiński będą miały dostęp do informacji na temat źródeł odpadów, rodzajów odpadów, ich frakcji i wielkości przepływów, a także kosztów systemu.

Będzie to możliwe dzięki komputerowej rejestracji odpadów w Wardyniu Górnym oraz komputerom zainstalowanym w biurze MPGO.

OGRANICZANIE PRODUKCJI ODPADÓW

Ograniczanie produkcji odpadów odgrywa w gospodarce odpadami bardzo istotną rolę. Wiąże się to z niższymi kosztami zbiórki i wywozu.

Jak już wspomiano wcześniej, sukces w tym zakresie, w dużej mierze zależy od postawy wytwórców odpadów. Zmiana postawy względem odpadów uwarunkowana jest informacją i edukacją.

W związku z tym, niezbędne będzie przeprowadzenie kampanii informacyjnej w późniejszym etapie projektu.

Kampania informacyjna powinna być organizowana przez MPGO.

Koszty kampanii powinny zostać pokryte z wpływów za wywóz i utylizację odpadów.

6.2. PODSTAWY PRZYSZŁEGO SYSTEMU ZBIÓRKI ODPADÓW

Niniejszy rozdział przedstawia system zbiórki i wywozu odpadów, przewidziany w Planie Gospodarki Odpadami dla Gminy Świdwin.

Przyszły system zbiórki i wywozu odpadów uwzględni cele i działania, zawarte w „Planie” oraz cele i działania wynikające z opracowań, przytoczonych w rozdziale 1 niniejszego „Planu”.

Najważniejsze kwestie dotyczące systemu zbiórki i wywozu odpadów są następujące:

- Zbieranie odpadów komunalnych będzie odbywać się jak najbliżej gospodarstw domowych, co zapewni pełen odbiór odpadów od mieszkańców.
- Segregacja odpadów do recyklingu będzie odbywać się przy pomocy pojemników, których wygląd pozwoli na łatwą i logiczną identyfikację.

Punkty zbiórki odpadów do recyklingu powinny znajdować się jak najbliżej gospodarstw domowych, aby zdanie odpadów do recyklingu nie było utrudnione.

Pojemniki powinny wielkością odpowiadać potrzebom mieszkańców.

Zbyt mała objętość pojemnika może stanowić istotną przeszkodę dla funkcjonowania systemu.

System zbiórki i wywozu powinien być elastyczny, pozwalając na jego rozbudowę.

System zbiórki powinien być łatwy do zrozumienia i stosowania. Cel ten może być osiągnięty przez stosowanie odpowiednich kolorów i oznakowań.

Przyszły system zbiórki i wywozu oparty będzie o wymienione wyżej wytyczne i zasady.

W dalszej części opisany jest zalecany system zbiórki i wywozu odpadów.

6.2.1. SPOSÓB OZNAKOWANIA PRZYSZŁEGO SYSTEMU ZBIÓRKI ODPADÓW

Łatwe korzystanie z przyszłego systemu zbiórki odpadów zapewni odpowiednie oznakowanie.

Zalecany system znakowania barwami opiera się o cztery barwy, które odróżniać będą pojemniki na odpady:

- Pojemniki niebieskie przewidziane są dla frakcji odpadów do recyklingu (np. papier/tekstura, szkło, butelki plastikowe, puszki metalowe itp.).
- Pojemniki brązowe przewidziane są dla odpadów ulegających biodegradacji (np. odpady kuchenne, odpady ogrodowe, odpady ulegające biodegradacji z małych przedsiębiorstw przemysłowych).
- Pojemniki popielate przewidziane są dla pozostałych frakcji odpadów komunalnych.
- Pojemniki czerwone przewidziane są dla odpadów niebezpiecznych.

Na każdym pojemniku dodatkowo zostanie umieszczony odpowiedni znak identyfikujący frakcje odpadów, dla których pojemnik jest przewidziany.

recykling	kompostowanie	niebezpieczne	pozostałe komunalne
recykling	kompostowanie	odpady niebezpieczne	Składowanie
Do niebieskich pojemników trafiają odpady nadające się do recyklingu lub wykorzystania.	Do brązowych pojemników trafiają odpady ulegające biodegradacji.	Odpady niebezpieczne dla człowieka lub przyrody trafiają do specjalnych punktów/ Magazynów.	Pozostałe odpady trafiają do pojemników czarno-szarych.

6.2.2. ZBIÓRKA ODPADÓW Z GOSPODARSTW DOMOWYCH

Kluczowym elementem przy projektowaniu systemu zbiórki odpadów, jest założenie, że musi nastąpić zbiórka odpadów komunalnych od drzwi do drzwi, przynajmniej w części gospodarstw domowych na terenie gminy.

Ponadto, jak wynika z ustaw i przepisów krajowych i UE, odpady muszą być zawracane ze strumienia odpadów, przeznaczonego do zdeponowania na składowisku.

Tego typu zawrótce może przybrać formę selekcji u źródła lub selekcji w punktach zbiórki, ewentualnie formę sortowania w zakładzie gospodarki odpadami.

W przypadku odpadów, przeznaczonych do recyklingu, technicznie możliwe opcje są następujące:

- wstępne sortowanie u źródła, z sortowaniem na frakcje w sortowni odpadów,
- pełne sortowanie w gminnych punktach zbiórki przed transportem do zakładów przetwórczych.

Prowadzenie wyłącznie sortowania w sortowni, czyli oddzielania odpadów do recyklingu od pozostałych frakcji odpadów nie jest wskazane ze względów technicznych.

W przypadku odpadów ulegających biodegradacji, jedyną technicznie wskazaną opcją jest sortowanie u źródła.

Doświadczenie wskazuje, że wytwórcy odpadów ulegających biodegradacji nie dostarczają takich odpadów do gminnych punktów zbiórki.

Nie jest w tym przypadku możliwe wydajne powtórne sortowanie, takie jak w przypadku odpadów do recyklingu.

Zgodnie z powyższymi rozważaniami w „Studium wykonalności Zakładu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Świdwińskiego” zaproponowano dwa różne warianty zbiórki odpadów.

Warianty te dotyczą planowanej zbiórki odpadów na terenie wszystkich gmin, należących do MPGO.

Tabela nr 6.2.2.1. Wariant 1

Fracja odpadów	Metoda zbiórki	Częstotliwość zbiórki
Odpady do recyklingu	Osobna zbiórka w gminnych punktach zbiórki.	Tworzywa sztuczne: dwa razy w miesiącu, Papier, szkło, metale: raz w miesiącu.
Odpady ulegające biodegradacji	Osobna zbiórka u źródła (tylko miasta).	Dwa razy w miesiącu.
Pozostałe	Osobna zbiórka u źródła.	Gospodarstwa domowe w miastach: dwa razy w miesiącu. Gospodarstwa domowe na wsi: raz w miesiącu. Inne niż gosp. domowe: co tydzień.

Na podstawie:

Analiza finansowa dla projektu dotyczącego gospodarki odpadami w Powiecie Świdwińskim

Przewiduje się, że po zebraniu, odpady przeznaczone do recyklingu przewożone będą do Zakładu Gospodarki Odpadami w Wardyniu Górnym, tam z kolei przeładowywane będą na większe ciężarówki, a następnie transportowane do odpowiednich zakładów przetwórczych.

Tabela nr 6.2.2.2. Wariant 2

Fracja odpadów:	Metoda zbiórki	Częstotliwość zbiórki
Odpady do recyklingu	Zbiórka u źródła (nieselektywna).	Domy jednorodzinne: 12 razy w roku Budynki wielorodzinne: dwa razy w miesiącu.
Odpady ulegające biodegradacji	Osobna zbiórka u źródła (tylko miasta).	Dwa razy w miesiącu.
Pozostałe	Osobna zbiórka u źródła.	Gospodarstwa domowe w miastach: dwa razy w miesiącu. Gospodarstwa domowe na wsi: raz w miesiącu. Inne niż gosp. domowe: co tydzień.

Na podstawie:

Analiza finansowa dla projektu dotyczącego gospodarki odpadami w Powiecie Świdwińskim

Po zebraniu u źródła, w formie niesortowanej, odpady do recyklingu przewiezione będą do Zakładu Gospodarki Odpadami w Wardyniu Górnym i tam zostaną rozdzielone na papier i tekturę, szkło, tworzywa sztuczne i metale.

Przedstawione powyżej warianty, różnią się jedynie w odniesieniu do zbiórki odpadów przeznaczonych do recyklingu.

Wybór jednego z nich, będzie uzależniony od względnych kosztów, obserwowanej skuteczności sortowania oraz preferencji mieszkańców.

Badanie socjoekonomiczne, przeprowadzone w ramach prac nad studium wykonalności, wskazywało na powszechną akceptację zasad segregacji odpadów u źródła i recyklingu.

Większość gospodarstw domowych wydaje się preferować system zbiórki odpadów do recyklingu, u źródła, tak aby nie tracić czasu na chodzenie do najbliższego punktu zbiórki.

Stąd w niniejszym „Planie” zaproponowano rozstawienie pojemników do selektywnej zbiórki bezpośrednio przy budynkach.

Dzięki temu, system segregacji odpadów będzie skuteczny.

Zgodnie z założeniami Studium wykonalności dla Zakładu Gospodarki Odpadami w Powiecie Świdwińskim, proponowany system gospodarki odpadami uwzględnia rodzaj wytwarzanych odpadów oraz możliwości płatnicze poszczególnych gospodarstw domowych.

Niżej opisano system i zakładane koszty:

Budynki wielorodzinne - bloki

Trzy pojemniki w kolorach: niebieskim, brązowym i czarno-szarym umieszczone zostaną na zewnątrz bloku.

Pojemniki niebieskie (1100 l) na surowce wtórne.

Pojemniki brązowe (240 l) na odpady ulegające biodegradacji.

Pojemniki czarno-szare (1100 l) na odpady resztkowe.

Każdy mieszkaniec dba o umieszczanie danej kategorii odpadów w odpowiednim kubie.

Każde mieszkanie będzie wyposażone w dywanik sortowniczy do oddzielenia odpadów resztkowych i organicznych.

Worki papierowe dla odpadów organicznych będą dostarczane bezpłatnie.

Cena: około 14 zł miesięcznie.

Gospodarstwom domowym zaproponowano dwie możliwości:

- Całość odpadów (surowce wtórne, ulegające biodegradacji oraz resztkowe) zbierane są na zewnątrz budynku. Odpady resztkowe i ulegające biodegradacji wywożone są co dwa tygodnie, surowce wtórne odbierane są co miesiąc.
- Odpady resztkowe i ulegające biodegradacji zbierane i wywożone jak wyżej. Surowce wtórne odnoszone do pojemników zbiorczych.

Niniejszy „Plan” sugeruje wybór pierwszej możliwości.

W związku z tym należy zakupić 35 kompletów pojemników (2x1100 l oraz 240 l) do rozstawienia przed każdym blokiem.

Domy jednorodzinne

Każdy dom otrzyma dwa kubły o pojemności 110 l w kolorach: szaro-czarnym i niebieskim, jeden na odpady resztkowe drugi na surowce wtórne.

Odpady ulegające biodegradacji będą wykorzystywane jako nawóz w ogrodzie, na działce lub na polu, ewentualnie jako karma dla trzody chlewnej.

Każde gospodarstwo domowe winno zakupić albo zbudować kompostownik lub pryzmę kompostową.

Cena: 6 zł miesięcznie.

Gospodarstwom domowym zaprezentowano dwie możliwości:

- Odpady resztkowe i surowce wtórne wywożone w systemie od drzwi do drzwi, raz w miesiącu.
- Odpady resztkowe wywożone jak wyżej. Surowce wtórne odnoszone do pojemników zbiorczych.

Niniejszy „Plan” sugeruje wybór pierwszej możliwości.

W związku z tym należy zakupić 1450 kompletów pojemników (110 l) do rozstawienia przed każdym domem jednorodzinny (gospodarstwem).

ZBIÓRKA ODPADÓW KOMUNALNYCH

Zbiórka odpadów komunalnych z gospodarstw domowych i przedsiębiorstw przemysłowych będzie prowadzona w systemie "od drzwi do drzwi":

Każde gospodarstwo jednorodzinne (domy jednorodzinne i wielorodzinne) otrzyma pojemniki 110 litrowe, które będą opróżniane co dwa tygodnie. W ten sposób uzyskane zostaną odpowiednie wielkości odpadów dla potrzeb systemu.

Mieszkania w gospodarstwach wielorodzinnych (bloki kilkurodzinne) będą korzystać z minikontenerów (1100 litrowe), opróżnianych co tydzień.

Liczba i wielkość pojemników odpowiadać będzie ilości mieszkań w bloku.

Odpady komunalne z firm i przedsiębiorstw przemysłowo-usługowych zbierane będą do pojemników lub minikontenerów (140 – 800 - 1100 litrów), w zależności od produkowanej masy odpadów. Odpady komunalne z przedsiębiorstw przemysłowo-usługowych będą wywożone co tydzień.

Każde przedsiębiorstwo będzie zobowiązane zapewnić sobie pojemnik o odpowiedniej objętości w stosunku do produkcji odpadów.

W miejscach publicznych zorganizowane zostaną miejscowe punkty zbiórki odpadów komunalnych.

Władze MPGO zorganizują regularny wywóz odpadów na podstawie kontraktu z firmą publiczną lub prywatną.

ZBIÓRKA ODPADÓW ULEGAJĄCYCH BIODEGRADACJI

Na terenie gminy Świdwin odpady ulegające biodegradacji są na ogół kompostowane lub przeznaczane na karmę dla trzody chlewnej.

Większość gospodarstw domowych posiada przyzmy kompostowe lub kompostowniki.

Zgodnie z założeniami Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego, wszystkie gospodarstwa jednorodzinne z terenu gminy winny zaopatrzyć się w kompostowniki przydomowe lub wybudować przyzmy kompostowe.

W związku z tym, że odpady ulegające biodegradacji nie są kompostowane we wszystkich gospodarstwach domowych, zaleca się rozpatrzenie możliwości rozstawienia specjalistycznych pojemników przy gospodarstwach wielorodzinnych (bloki), w których z powodu braku ogrodów i działek nie kompostuje się omawianych odpadów.

Proponuje się, aby zgodnie z założeniami Studium wykonalności dla Zakładu Gospodarki Odpadami w Powiecie Świdwińskim, mieszkania w budynkach wielorodzinnych zostały wyposażone w specjalny dywanik sortowniczy do oddzielania odpadów resztkowych i ulegających biodegradacji. Do zbierania odpadów ulegających biodegradacji służyć będą papierowe worki.

ZBIÓRKA ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH

Zbiórka odpadów niebezpiecznych z gospodarstw domowych będzie przebiegać w systemie dwutorowym, z wykorzystaniem sieci punktów zdawczych w sklepach sprzedających produkty, które z definicji stają się odpadami niebezpiecznymi po ich wykorzystaniu.

Odpady medyczne, w postaci np. przeterminowanych leków będą zdawane wyłącznie w aptekach.

Wywóz odpadów niebezpiecznych ze sklepów będzie organizowany przez powiat na zasadzie kontraktu z firmą publiczną lub prywatną.

Każda gmina zobowiązana jest do tworzenia Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych.

Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Świdwin przewiduje utworzenie jednego takiego punktu na terenie gminy.

Na terenie gminy Świdwin proponuje się rozpatrzenie możliwości utworzenia takiego punktu w miejscowości Świdwinek II (na terenie planowanego do zamknięcia składowiska odpadów) lub w innym miejscu, wybranym przez gminę.

Odpady niebezpieczne (ON) zostaną wydzielone i będą gromadzone w specjalnych pojemnikach, zgodnie z wymogami zakładów przetwarzających ON oraz standardami ochrony środowiska, a także zasadami BHP.

Z uwagi na specyfikę zbieranych odpadów zbiórka powinna być prowadzona przez specjalistyczne firmy posiadające wymagane prawem zezwolenia oraz odpowiedni sprzęt wywozowy.

6.2.3. ZBIÓRKA ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH AZBEST

Problem zagospodarowania odpadów zawierających azbest na terenie gminy Świdwin jest szczególnie istotny.

Na terenie gminy istnieje pilna potrzeba wymiany oraz bezpiecznego unieszkodliwienia, a także usunięcia pokryć azbestowych, znajdujących się na terenie podmiotów gospodarczych (dawne gospodarstwa wielkoobszarowe – PGR) oraz na budynkach mieszkalnych i gospodarczych, a także luzem na terenie posesji i działek.

Należy pamiętać, że usuwaniem i transportem azbestu winny zająć się firmy, które mają na to pozwolenie.

Plan Gospodarki Odpadami dla Województwa Zachodniopomorskiego zakłada budowę kwater do składowania azbestu (na terenie 3 składowisk w województwie – Marianowo, Dalsze, Sianów).

➤ Koncepcja usuwania azbestu z terenu gminy Świdwin

GŁÓWNE CELE PROGRAMU

- ochrona środowiska naturalnego,
- stworzenie mieszkańcom gminy właściwych warunków życia w zakresie zdrowotnym i sanitarnym (dotyczy to zarówno obecnych, jak i przyszłych pokoleń).

CELE PODRZĘDNE

- dążenie do wycofania z terenu gminy azbestu oraz wyrobów zawierających azbest,
- dążenie do sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko gminy,
- stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, stosowanych w Unii Europejskiej.

SPOSÓB REALIZACJI

Usuwanie i wymiana wyrobów, zawierających azbest, jest zadaniem długotrwałym. Wynika to z dużej ilości takich wyrobów, a także wysokości potrzebnych środków finansowych.

W realizacji programu szczególną uwagę należy zwracać na obszary, w których azbest musi być usuwany lub unieszkodliwiany.

Obszary te dotyczą:

- stopniowej eliminacji dopuszczonych do produkcji i stosowania wyrobów, zawierających azbest na podstawie delegacji, zawartej w ustawie z dnia 19 czerwca 1997 roku o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest,
- unieszkodliwiania wyrobów, które zawierają azbest, a których stan techniczny nie pozwala na dalsze użytkowanie,
- unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest, znajdujących się na drogach, placach, należących do podmiotów gospodarczych i innych jednostek w tym jednostek samorządu terytorialnego,
- zapewnienia odbioru wyrobów, zawierających azbest,
- ograniczania uciążliwości wyrobów, zawierających azbest, użytkowanych od dawna,

Ramowy program usuwania azbestu proponuje:

- etap I - identyfikacja skali problemu obecności materiałów azbestowych na terenie gminy,
- etap II – opracowanie szczegółowego programu usuwania azbestu,
- etap III – wdrażanie i realizacja programu usuwania azbestu.

Etap I

Identyfikacja skali problemu na obecność materiałów azbestowych na terenie gminy Świdwin winna zostać dokonana poprzez:

- przeprowadzenie badań ankietowych oraz inwentaryzacji budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej, obiektów przemysłowych w celu określenia ilości azbestu na terenie gminy, a także rodzaju wyrobów azbestowych oraz stopnia ich zużycia,
- przeprowadzenie kampanii i akcji edukacyjnych, informujących o zagrożeniach ze strony azbestu na stan zdrowia ludzkiego oraz na stan środowiska,
- weryfikację składowisk odpadów, firm transportowych i remontowych, uprawnionych do świadczenia usług transportu i utylizacji wyrobów azbestowych,
- sprawdzenie i określenie stopnia przestrzegania przepisów prawa przez właścicieli i zarządców nieruchomości w zakresie informowania administracji samorządowej o istniejących na terenie nieruchomości elementach azbestowych, podejmowanych działaniach rozbiórkowych i transportowych z udziałem materiałów zawierających azbest.

Etap II

Analiza wyników działań, realizowanych w I etapie, będzie punktem wyjścia do opracowania szczegółowego programu usuwania azbestu z terenu gminy Świdwin oraz opracowania inżynierii finansowej całego przedsięwzięcia.

Etap III

Wdrażanie i realizacja programu usuwania azbestu z terenu gminy winien polegać na:

- organizacji zaplecza technicznego dla sprawnego przebiegu programu,
- wdrożeniu systematycznego inwentaryzowania wyrobów, zawierających azbest, szczególnie na terenach zabudowy mieszkaniowej,
- zabezpieczeniu środków finansowych na realizację programu,
- usuwaniu, transporcie i składowaniu odpadów azbestowych.

Działania niezbędne do realizacji programu:

- przygotowanie wniosków o sfinansowanie realizacji programu,
- opracowanie metodologii zbierania danych na temat odpadów azbestowych.

Możliwe źródła finansowania programu:

- fundusze pomocowe,
- Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska,
- Zachodniopomorski Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Budżet gminy,
- Darowizny od osób prawnych i fizycznych.

6.2.4. ZBIÓRKA ODPADÓW NIEBEZPIECZNYCH, POWSTAJĄCYCH W FIRMACH I ZAKŁADACH, DZIAŁAJĄCYCH NA TERENIE GMINY

Zbiórka i wywóz odpadów niebezpiecznych z zakładów i firm będzie prowadzona przez wyznaczone firmy. System ten będzie również stosowany w przyszłości.

Zaleca się odbiór odpadów niebezpiecznych, powstających na terenie firm i zakładów poprzez projektowany system GPZON.

6.2.5. ZBIÓRKA ODPADÓW, POCHODZĄCYCH Z ROLNICTWA ORAZ ODPADÓW ZAWIERAJĄCYCH TKANKĘ ZWIERZĘCĄ I PADLINY

Odbiór tego rodzaju odpadów będzie prowadzony na dotychczasowych zasadach.

Firmy, w których wytwarzane są tego rodzaju odpady winny są bezwzględnego przestrzegania przepisów w tym zakresie.

6.2.6. ZBIÓRKA ODPADÓW MEDYCZNYCH

Istniejący system zbiórki odpadów medycznych powinien być utrzymany w przyszłości. Zebrane odpady będą trafiać do spalarni odpadów w Połczynie Zdroju.

6.2.7. OSAD ŚCIEKOWY

Osad ściekowy powinien trafiać na składowiska albo powinien być wykorzystany jako nawóz. W przyszłości, osad powinien być kompostowany łącznie z odpadami

ogrodowymi i odpadami ulegającymi biodegradacji, tworząc kompost. Możliwe będzie kompostowanie tylko takiego osadu, który nie zawiera zanieczyszczeń metalami ciężkimi. W razie zanieczyszczenia ksenobiotykami organicznymi, ich poziom powinien być obniżony do wartości dopuszczalnych przed kompostowaniem.

Przy projektowanym Zakładzie Gospodarki Odpadami w Wardyniu Górnym działać będzie kompostownia.

6.2.8. ODPADY GÓRNICZE

Odpady górnicze wykorzystywane są na miejscu, do pokrycia miejsc urobku i taki sposób ich utylizacji powinien być utrzymany w przyszłości.

6.3. REGULAMIN KOMUNALNEJ GOSPODARKI ODPADAMI

Gmina Świdwin, z godnie z założeniami powiatowego planu gospodarki odpadami przygotowała nowy Regulamin Gospodarki Odpadami.

Regulaminy należy uaktualniać w miarę postępów przy wdrażaniu przyszłego systemu zbiórki i wywozu odpadów.

6.4. KAMPANIA INFORMACYJNA

W chwili rozpoczęcia wdrażania nowego systemu zbiórki i wywozu odpadów należy przeprowadzić kampanię informacyjną.

Treści kampanii wynikać będą ze "strategii informacyjnej przy wprowadzaniu systemu selektywnej zbiórki odpadów z gospodarstw domowych w Powiecie Świdwińskim" – szczegóły zawarte są w Raporcie Technicznym nr 7: Strategia Informowania Społeczeństwa, przygotowanym w ramach opracowania Planu Gospodarki Odpadami dla Powiatu Świdwińskiego.

• Cele kampanii informacyjnej

Głównym celem strategii informacyjnej jest nakłonienie mieszkańców gminy Świdwin do segregowania i pozbywania się odpadów domowych zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami dla Gminy Świdwin. Innym celem kampanii informacyjnej będzie także nakłonienie mieszkańców do sortowania odpadów gabarytowych i niebezpiecznych.

• Grupy docelowe kampanii informacyjnej

Kampania informacyjna skierowana będzie do wszystkich mieszkańców gminy.

Kampania informacyjna będzie również skierowana do małych przedsiębiorstw.

Wynika to z faktu, że odpady wytwarzane przez małe przedsiębiorstwa są bardzo zbliżone składem i charakterem do odpadów z gospodarstw domowych.

Ponadto, przedsiębiorstwa te rzadko są zdolne do zorganizowania własnego systemu zbiórki i wywozu odpadów.

• Treści kampanii informacyjnej

Kampania informacyjna zawierać będzie dwa elementy główne i dwa uzupełniające:

- Kampania informacyjna skierowana będzie do gospodarstw domowych – dorosłych i dzieci – oraz do małych przedsiębiorstw. W ramach kampanii przygotowana zostanie broszura, plakat, kalendarz oraz ogłoszenie.
- Prowadzone będą zajęcia uświadamiające w szkołach podstawowych i gimnazjach, niezależnie od wiedzy nabytej przez konsultantów

uczestniczących w Szkoleniach Ekologicznych dla Selekttywnej Zbiórki Odpadów w Powiecie Świdwińskim.

- Zaleca się, by do kampanii włączyli się przedstawiciele Kościoła, którym należy dostarczyć odpowiednich informacji i którzy mogliby przyczynić się istotnie do zrozumienia przez mieszkańców istoty nowego systemu.

Po przeprowadzeniu kampanii należy dalej informować mieszkańców i właścicieli małych przedsiębiorstw o postępach przy wdrażaniu „Planu”.

Informowanie można prowadzić w formie ulotek, graficznej prezentacji postępów w sortowaniu w formie barometru, czy podawaniu wiadomości o planie w mediach.

6.5. NOWA INFRASTRUKTURA UTYLIZACJI I POZYSKIWANIA ODPADÓW

NOWE SKŁADOWISKO Z ZAKŁADEM UTYLIZACJI W WARDYNIU GÓRNYM

Budowane nowe składowisko wraz z obiektami pobierania odpadów, sortowania i utylizacji, powinno zaspokoić przyszłe potrzeby w zakresie rejestracji i utylizacji wytwarzanych odpadów w gminach należących do MPMO.

Składowisko w Wardyniu Górnym przewidziane jest dla utylizacji odpadów obojętnych.

Wardyn Górnym położony jest na terenie gminy Połczyn Zdrój (Powiat Świdwiński).

Miejsce położone jest w tzw. środku ciężkości dla gospodarki odpadami w powiecie (koszty transportu odpadów z różnych punktów są najniższe).

Lokalizacja taka, jest pożądana z punktu widzenia kosztów (umożliwia zminimalizowanie kosztów eksploatacyjnych).

Konstrukcja będzie spełniać wymagania UE, tzn. wymagania Dyrektywy o Składowiskach Odpadów (Dyrektywa Rady 1999/31/EC).

Oznacza to, że składowisko będzie posiadać podwójne zabezpieczenie dna: barierę geologiczną oraz membranę z tworzywa sztucznego oraz, że będzie wyposażone w system drenażu i podczyszczania odcieków.

Zebrane odcieki, planuje się przewozić do oczyszczalni ścieków w Połczynie Zdroju, oddalonej o około 8 km, w celu oczyszczania.

W początkowej fazie realizacji wybudowana zostanie tylko pierwsza kwatery składowiska.

Całkowita pojemność tego etapu składowiska wynosi 100000 m³ odpadów, co powinno pokrywać zapotrzebowanie powiatu do roku 2015.

Na terenie zakładu w Wardyniu Górnym przewidziana jest także budowa sortowni i kompostowni.

6.6. ZAMYKANIE ISTNIEJĄCYCH SKŁADOWISK

Po uruchomieniu nowego składowiska, istniejące składowiska będą sukcesywnie zamykane.

Opracowano już plan zamknięcia składowiska Świdwinek II.

Sposób zamknięcia przewiduje założenie czasowej pokrywy.

Pokrywa zostanie wykonana z warstwy utleniającej lub z ziemi.

W pierwszym przypadku składowisko zostanie pokryte warstwą gazochłonną grubości 0,5 m oraz warstwą kompostu grubości 1,2 m.

Gazy przechodzące przez warstwę utleniającą będą zamieniane w dwutlenek węgla.

W drugim przypadku składowisko zostanie pokryte warstwą gazochłonną grubości 0,2 m, warstwą ziemi gliniastej grubości 0,8 m oraz warstwą ziemi uprawnej grubości 0,2 m.

Gazy uwalniane z odpadów będą przepuszczane przez faszyny pokryte warstwą kompostu.

7. ANALIZA FINANSOWA

Aby zrealizować „Plan”, niezbędne będą środki na pokrycie kosztów jego realizacji.

Gospodarka odpadami jest zadaniem, które powinno być wykonywane pod kontrolą władz publicznych.

Aby sprawować kontrolę strategiczną, posiadać zdolność kredytowania i wyrównania poziomu opłat w okresach natężonych inwestycji, władze publiczne winny wprowadzić mechanizm zwrotu nakładów, który również może stanowić warunek do uzyskania dotacji lub preferencyjnych pożyczek.

Środki zebrane przy pomocy takich mechanizmów zostaną wykorzystane do pokrycia kosztów eksploatacji systemu gospodarki odpadami, łącznie z wynagrodzeniem dla sektora prywatnego za świadczone usługi (choćby w zakresie zbierania i transportu odpadów lub eksploatacji instalacji odzysku i unieszkodliwiania odpadów).

Proponuje się, aby nowy system zbierania odpadów, zaproponowany w niniejszym planie i wdrażany w ramach krótkoterminowego planu działania był finansowany z udziałem opłat od wytwórców odpadów.

Zgodnie z ogólnie obowiązującą zasadą „zanieczyszczający płaci” (wynikającą z ustawy Prawo ochrony środowiska) wszystkie koszty, związane z wdrażaniem krótkoterminowego planu działania będą ponoszone przez użytkowników systemu gospodarki odpadami (posiadaczy odpadów – gospodarstwa domowe, instytucje handlowe i publiczne, przedsiębiorstwa produkcyjne, itp.).

W związku z tym należy opracować, a następnie egzekwować sprawny mechanizm zwrotu nakładów, który skłoni użytkowników do finansowania systemu gospodarowania odpadami w całości albo przynajmniej w jego znaczącej części.

Jedynie sprawny mechanizm zwrotu nakładów, w miarę możliwości zarządzany przez gminę, umożliwi zbieranie funduszy i uzyskanie kredytów na przyszłe inwestycje w sektorze gospodarki odpadami.

Opłaty za użytkowanie systemu powinny pokrywać wszystkie koszty bieżące, łącznie z kosztami kapitałowymi, kosztami stałymi i kosztami eksploatacji oraz część kosztów ogólnych jednostki. Zebrana kwota powinna także pokryć potrzeby inwestycyjne wymagane w celu odtworzenia potencjału (np. zakup nowych pojemników lub pojazdów do wywozu odpadów w miejsce starych już wyeksploatowanych).

7.1. KOSZT PRZYSZŁEGO SYSTEMU ZBIÓRKI ODPADÓW KOMUNALNYCH**Nakłady inwestycyjne***Tabela nr 7.1.1 : Nakłady inwestycyjne (w tys. PLN)*

Wyszczególnienie	Lata	Ilość (sztuka)	Koszt jednostkowy	Koszt ogółem
Pojemniki brązowe 240 l (bio)	2005-2008	35	0,3	10,5
Pojemniki niebieskie 1100 l (recykling)	2005-2008	35	1,0	35
Pojemniki szare 1100 l (reszta śmieciowa)	2005-2008	35	1,0	35
Pojemniki niebieskie 110 l (recykling)	2005-2008	1450	0,2	290
Kompostowniki 600 l	2005-2008	1450	0,4	580
Pojemniki szare 110 l (reszta śmieciowa)	2005-2008	1450	0,2	290
GPZON	2005	1	70,5	70,5
Razem				1311

Na podstawie: wyliczenia własne

Plan zakłada wyposażenie domów jednorodzinnych w kompostowniki przydomowe. Koszt gotowego kompostownika o pojemności 600 l wynosi 380 PLN.

Pojemniki do odpadów balastowych dzierżawione są przez odbiorców indywidualnych w ramach umowy z firmą wywozową.

Koszty eksploatacyjne

Jednostkowy roczny koszt obsługi jednego pojemnika do selektywnej zbiórki odpadów kształtuje się na poziomie ok. 350,00 zł/rok/pojemnik.

Tabela 7.1.2: Szacunkowe koszty przyszłego systemu wywozu odpadów

Typ pojemnika (liczba wywozek rocznie)	Ceny EKO-FUIK (PLN)	Szacunkowa cena jednostkowa (PLN)
140 litrowy (26)	5,50	2,30
240 litrowy (26)	11,00	3,00

Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Świdwin

Minikontener 660 litrowy (52)	18,00	5,00
Kontener klatkowy 1 – 3 m ³	20,00	9,00
Kontener KP-7	210,00	120,00
Kontener 20/30 m ³	450,00	160,00

Szacunkowy koszt wywozu odpadów uzależniony jest od frakcji odpadów. Niektóre frakcje mogą być sprzedawane, przez co ich wywóz może być bezpłatny.

Na podstawie: Plan Gospodarki Odpadami w Powiecie Świdwińskim

Tabela nr.7.1.3: Koszty odzysku lub unieszkodliwiania odpadów

Rodzaj technologii	Koszt jednostkowy
Sort. frakcji suchej	60-90 zł/Mg
Kompostowanie	100-130n zł/Mg
Fermentacja beztlenowa	120-150 zł Mg
Składowanie	30-60 zł/Mg
Termiczne przekształcanie	250-350zł/Mg

Na podstawie: dane IETU

Tabela nr 7.1.4.: Roczne koszty funkcjonowania systemu unieszkodliwiania odpadów (w PLN)

System Unieszkodliwiania	W roku 2008		W roku 2015	
	Kwota	zł/m/r	Kwota	zł/m/r
Unieszkodliwianie odpadów ulegających biodegradacji	21186	3,3	124068	19,6
Unieszkodliwianie odpadów wielkogabarytowych	7704	1,2	27852	4,4
Unieszkodliwianie odpadów budowlanych	5136	0,8	33549	5,3
Unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych.	5778	0,9	30384	4,8
Składowanie odpadów	326778	50,9	300675	47,5
Razem	367224	57,2	516528	81,6

Na podstawie: dane IETU

Koszty związane z odzyskiem i unieszkodliwianiem odpadów niebezpiecznych

Średni stały koszt eksploatacyjny jednego GPZON kształtuje się na poziomie 31,8 tys. PLN.

Średni koszt odzyskania i unieszkodliwiania azbestu kształtuje się na poziomie 200-600,00 zł/Mg

Szacunkowa cena w przypadku odpadów elektrycznych i elektronicznych oraz odpadów gabarytowych zawierających CFC wynosi 500 PLN/Mg.

Wydatki gospodarstw domowych

W krajowym planie gospodarki odpadami dokonano kalkulacji rocznych

wydatków gospodarstw domowych na gospodarkę odpadami.

Wydatki te stanowią 0,71% średniego wynagrodzenia w Polsce.

W ramach prac nad Studium wykonalności dla Zakładu Gospodarki Odpadami w Powiecie Świdwińskim przeprowadzono ankiety, z których wynika, że mieszkańcy miejscowości wiejskich są gotowi przystąpić do przyszłego systemu gospodarki odpadami i ponosić opłaty w wysokości 6 PLN/miesiąc.

W przypadku mieszkań w blokach, gdzie nie kompostuje się odpadów ulegających biodegradacji, proponowana przez mieszkańców cena wynosi 14 PLN/miesiąc.

Koszty transportu

Na podstawie szacunkowych cen jednostkowych ustalono ogólny koszt operacyjny przyszłego systemu wywozu odpadów. Poniższa tabela przedstawia koszty transportu tonokilometra.

Tabela nr 7.1.5.: Koszty transportu

Rodzaj	Jedn.-Koszt
Niesegregowane	0,50 zł/Mg /km
Organiczne	0,40 zł/Mg/km
Suche	0,60 zł Mg/km

Na podstawie: dane IETU

Koszt inwestycji, prowadzenia i utrzymania Zakładu Gospodarki Odpadami w Wardyniu Górnym

Gmina Świdwin należy do MPGO. Koszty, które poniesie gmina będą proporcjonalne do udziałów.

7.2. OKREŚLENIE SZACUNKOWYCH KOSZTÓW WDROŻENIA KRÓTKOTERMINOWEGO HARMONOGRAMU NA LATA 2004-2008

Koszty wg rodzaju działalności

Szacunkowe koszty realizacji „Planu” w latach 2004–2008 wyniosą 3172,5 tys. PLN

Rodzaj działań/inwestycje	2004-2008 tys. PLN
Opracowanie gminnego planu gospodarki odpadami (1 plan)	12,0
Zakup pojemników do obsługi systemu gospodarki odpadami na terenie gminy	1240,5
Utworzenie GPZON	70,5
Eksploracja GPZON -2005-2008	127,2
Eksploracja pojemników 2005-2008	52,0
Funkcjonowanie systemu unieszkodliwiania odpadów w latach 2005-2008	1400,0

Bieżąca likwidacja dzikich wysypisk	200,0
Opracowanie szczegółowego programu usuwania azbestu z terenu gminy wraz z inwentaryzacją	50,0
Monitoring „Planu”	20,0

7.3. NAKŁADY FINANSOWE NA OCHRONĘ ŚRODOWISKA

Źródła finansowania

Można podzielić na trzy grupy :

- środki własne gmin,
- fundusze ekologiczne (Narodowy, Wojewódzki i Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej),
- zagraniczne środki pomocowe.

Środki finansowe w ramach funduszy strukturalnych Unii Europejskiej są przeznaczone na pomoc w osiągnięciu spójności społeczno - gospodarczej poprzez wyrównanie dysproporcji w rozwoju między poszczególnymi regionami UE.

Służy temu instrument finansowy niebędący funduszem strukturalnym - Fundusz Spójności oraz cztery fundusze strukturalne.

7.3.1. FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

Fundusz Spójności, jako instrument polityki spójności gospodarczej i społecznej w ramach Unii Europejskiej, współfinansuje projekty w zakresie środowiska naturalnego oraz sieci transeuropejskich w zakresie infrastruktury transportu. Przyczynia się on do zapewnienia równowagi gospodarczej i społecznej krajów członkowskich. Powstał na skutek dążenia do zapewnienia w Unii Europejskiej zrównoważonego wzrostu gospodarczego postępu socjalnego - priorytetów uznanych za pierwszoplanowe w myśl postanowień Traktatu z Maastricht.

Zakres działania Funduszu Spójności obejmuje pomoc o zasięgu krajowym, a nie regionalnym jak to ma miejsce w przypadku funduszy strukturalnych. W związku z tym nie jest on funduszem strukturalnym, a jedynie instrumentem polityki strukturalnej Unii Europejskiej.

Początkowo wsparcie dla wybranych państw Wspólnoty zaplanowano na lata 1993-1999, jednak na szczycie Unii Europejskiej w Berlinie postanowiono przedłużyć jego funkcjonowanie do 2006 roku.

Środki finansowe Funduszu Spójności są kierowane do państw członkowskich, w których produkt narodowy brutto (PNB) na jednego mieszkańca jest niższy niż 90 % średniej w państwach Unii Europejskiej oraz w których opracowany został program zmierzający do spełnienia kryteriów konwergencji, ustalonych w art. 104 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską.

Kryterium te spełniają obecnie cztery państwa członkowskie: Grecja, Portugalia, Irlandia i Hiszpania. Budżet Funduszu Spójności na lata 2000-2006 wynosi 18 mld.

euro. Na lata 2004-2006 dla Polski na sektor środowiska przewidziano 1 867 mln. euro.

Głównym celem strategii środowiskowej Funduszu Spójności jest wsparcie dla realizacji zadań inwestycyjnych władz publicznych w zakresie ochrony środowiska, wynikających z wdrożenia prawa Unii Europejskiej.

Priorytety (tematyka) dla Funduszu Spójności w zakresie ochrony środowiska:

- Poprawa jakości wód powierzchniowych.
- Polepszenie jakości i dystrybucji wody przeznaczonej do spożycia.
- Zapewnienie bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.
- Racjonalizacja gospodarki odpadami.
- Ochrona powierzchni ziemi.
- Poprawa jakości powietrza.

Beneficjentami ostatecznymi będą jednostki samorządu terytorialnego (gminy, związki gmin, związki komunalne) i przedsiębiorstwa komunalne.

Dofinansowane mogą być projekty o wartości kosztorysowej co najmniej 10 mln. euro. Korzystanie ze środków Funduszu Spójności w Polsce oparte będzie na Strategii Wykorzystania Funduszu Spójności utworzonej na podstawie Narodowego Planu Rozwoju na lata 2004-2006.

Z uwagi na powyższe, aby korzystać z dofinansowania samorządy będą zmuszone do łączenia swoich potencjałów i działania poprzez większe struktury (celowe związki międzygminne).

Zgodnie z obowiązującymi w zakresie polityki strukturalnej zasadami współfinansowania, pomoc z Funduszu Spójności na określony projekt będzie wynosić maksymalnie od 80% do 85% kosztów kwalifikowanych.

Pozostałe co najmniej 15% musi zostać zapewnione przez beneficjenta.

Środki te mogą pochodzić np. z:

- budżetu gminy,
- środków własnych przedsiębiorstw komunalnych,
- środków NFOŚiGW (dotacji, kredytów),
- budżetu państwa,
- innego niezależnego źródła (np. z Europejskiego Banku Inwestycyjnego, Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju).

Fundusz Spójności w zakresie ochrony środowiska zarządzany będzie przez trzy Ministerstwa, z udziałem Komitetu Monitorującego:

- Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej (MGPPS) - instytucja odpowiedzialna za ogólne zarządzanie i koordynację działań i projektów Funduszu Spójności w Polsce,
  - Ministerstwo Finansów (MF) - instytucja płatnicza,
  - Ministerstwo Środowiska (MŚ) - sektorowa instytucja, zarządzająca priorytetami/projektami w sektorze ochrony środowiska
- oraz

- instytucje pośredniczące w zarządzaniu Funduszem Spójności - Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (instytucja pośrednicząca I szczebla) oraz Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (instytucje pośredniczące II szczebla) w sektorze środowiska.

Komitet Monitorujący Fundusz Spójności składa się z przedstawicieli:

- Ministerstwa Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej,
- Ministerstwa Finansów,
- Ministerstwa Środowiska,
- Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- Instytucji pośredniczących zarządzaniu,
- Międzynarodowych Instytucji Finansowych,
- Komisji Europejskiej

oraz jako obserwatorów: partnerów społecznych (organizacje pozarządowe, samorządy, eksperci, instytucje finansowe).

System zarządzania i kontrola środków Funduszu Spójności zawarte są w podręczniku - Zarządzanie i kontrola Funduszu Spójności (Ministerstwo Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej, Warszawa, czerwiec 2003).

Procedura składania wniosków wstępnych

Ze środków Funduszu Spójności można korzystać po akcesji Polski do Unii Europejskiej, czyli po 1 maja 2004 r.

Aktualnie został uruchomiony Internetowy System Ewidencji Kart Projektów (ISEKP), przygotowany przez Ministerstwo Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej. Celem systemu jest przede wszystkim zidentyfikowanie potencjalnych projektów do finansowania i zapewnienie jak najlepszego przygotowania polskich beneficjentów do wykorzystania środków unijnych.

Tworzona baza danych o potencjalnych projektach pełnić będzie rolę informacyjną. Dzięki niej instytucje zarządzające projektami operacyjnymi oraz instytucja zarządzająca Podstawami Wsparcia Wspólnoty otrzymają informację na temat liczby i stanu przygotowania potencjalnych projektów, które będą mogły ubiegać się o dofinansowanie z funduszu ERDF, Funduszu Spójności.

Dla beneficjenta końcowego (czyli podmiotu przygotowującego wstępną wersję projektu i wypełniającego Kartę Projektu), który chce wypełnić Kartę Projektu w ramach Funduszu Spójności, procedura zgłaszania wstępnych wersji projektów wygląda w następujący sposób:

Beneficjent zgłasza się do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie w celu zasięgnięcia opinii, co do racjonalności zgłaszanego projektu. Następnie wypełnia Kartę Potencjalnego Przedsięwzięcia (która znajduje się na stronie internetowej WFOŚiGW). Wypełniony wniosek wstępny należy złożyć w siedzibie Funduszu.

Wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej są Instytucjami Pośredniczącymi III szczebla funkcjonującymi na podstawie "Porozumienia w sprawie przygotowania przedsięwzięć w sektorze ochrony środowiska planowanych do dofinansowania z Funduszu Spójności," zawartego z NFOŚiGW. Wojewódzkie fundusze odpowiadają za udostępnianie wniosków wstępnych potencjalnym beneficjentom w wersji papierowej i elektronicznej na stronach internetowych. Ponadto WFOŚiGW zbierają wnioski oraz dokonują formalnej i wstępnej merytorycznej, oceny projektów.

Po dokonaniu oceny wszystkich zebranych wniosków, wojewódzki fundusz przygotowuje wojewódzką listę potencjalnych przedsięwzięć do dofinansowania z Funduszu Spójności, którą przekazuje do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Jednocześnie wraz z wypełnieniem wniosku wstępnego beneficjent winien zarejestrować swój projekt w bazie danych potencjalnych projektów – w Internetowym Systemie Ewidencji Kart Projektów (ISEKP) pod adresem <http://isekp.mg.gov.pl>

Projekty muszą być przygotowywane zgodnie ze „Strategią wykorzystania Funduszu Spójności na lata 2004-2006”. Na poziomie krajowym dokonuje się wstępnego wyboru projektów do dofinansowania z Funduszu Spójności. Ostateczna decyzja o przygotowaniu pomocy z Funduszu Spójności na dane przedsięwzięcie należy do Komisji Europejskiej.

Wnioski wstępne (Karty potencjalnego przedsięwzięcia) będą oceniane pod względem formalnym przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Wnioski niespełniające formalnych wymogów zostaną zwrócone beneficjentom do poprawienia. Prawidłowo przygotowane wnioski zostaną przekazane NFOŚiGW, który na podstawie kryteriów szczegółowych, zaakceptowanych przez Ministra Środowiska, sporządza ranking najlepiej przygotowanych i kwalifikujących się do wsparcia projektów.

Ministerstwo odpowiedzialne jest za tworzenie w porozumieniu z NFOŚiGW listy przedsięwzięć do współfinansowania z Funduszu Spójności na dany rok.

Poszczególne przedsięwzięcia będą mogły uzyskać wsparcie tylko z jednego Funduszu Europejskiego.

Projekty wpierane przez Fundusz Spójności powinny być efektywne ekonomicznie. Nie jest to tożsame z opłacalnością finansową. Analiza społecznych kosztów i korzyści powinna wykazać korzyść netto dla społeczeństwa, wynikającą z realizacji inwestycji przedsięwzięcia, które mają szansę uzyskać wsparcie z Funduszu Spójności, nie muszą być opłacalne finansowe bez subwencji ze źródeł publicznych. Jednakże wraz z subwencjami (zwłaszcza z Funduszu Spójności) wskaźniki finansowe (IRR i NPF) dla inwestora powinny przekroczyć próg opłacalności, co jest warunkiem koniecznym, aby przedsięwzięcie mogło być zrealizowane.

Po pozytywnej decyzji Ministra Środowiska, dla wybranych przedsięwzięć będą opracowywane Wnioski o dofinansowanie w ramach Funduszu Spójności i wysyłane do oceny Komisji Europejskiej. Przedmiotowe Wnioski przygotowują beneficjenci ostateczni przy współpracy WFOŚiGW i NFOŚiGW oraz Ministerstwem Środowiska. Następnie wnioski zawierające podstawowe dokumenty: studium wykonalności, analizy ekonomiczne i finansowe, raport oddziaływania inwestycji na środowisko przekazywane są za pośrednictwem Ministerstwa Gospodarki Pracy i Polityki Społecznej do Komisji Europejskiej. Komisja Europejska akceptuje przedsięwzięcia do dofinansowania i przyznaje pomoc finansowa w formie decyzji. W przedmiotowej decyzji określona jest wysokość dofinansowania z Funduszu Spójności.

Ministerstwo Środowiska przygotowało dla zainteresowanych „Podręcznik dla beneficjentów Funduszu Spójności”.

7.3.2. FUNDUSZE STRUKTURALNE

Fundusze Strukturalne są instrumentami finansowymi polityki regionalnej Unii Europejskiej i mają pomóc władzom centralnym i regionalnymi (słabiej rozwiniętych regionów Unii) w rozwiązaniu ich najważniejszych problemów gospodarczych. Ich

zadaniem jest wspieranie restrukturyzacji i modernizacji gospodarek, co ma wpłynąć na zwiększenie spójności ekonomicznej i społecznej krajów Unii.

Fundusze kierowane są do tych sektorów gospodarki i regionów, które bez pomocy finansowej nie są w stanie dorównać do średniego poziomu ekonomicznego w UE. Nie są to więc finanse adresowane do organizacji pozarządowych, chociaż i one mogą być projektodawcami szczególnie w działaniach związanych z kwestiami społecznymi.

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Głównym celem Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego jest niwelowanie dysproporcji w rozwoju regionów państw Unii Europejskiej. Z jego środków współfinansowane są rozwój i dostosowanie strukturalne regionów opóźnionych w rozwoju oraz przekształcenie strukturalne terenów silnie uzależnionych od upadających gałęzi przemysłu.

Pomoc obejmuje inicjatywy w dziedzinach:

- inwestycji umożliwiających tworzenie lub utrzymywanie stałych miejsc pracy,
- inwestycji w infrastrukturę, z uwzględnieniem tworzenia sieci transeuropejskich,
- inwestycji w edukację i opiekę zdrowotną,
- inwestycji związanych z ochroną środowiska,
- działalności badawczo-rozwojowej,
- rozwoju nowych technologii,
- rozwoju potencjału lokalnego, ze szczególnym uwzględnieniem małych i średnich przedsiębiorstw.

Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej

Celem Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej jest wspieranie przekształceń struktury rolnictwa i wspomaganie rozwoju obszarów wiejskich. Jest on zbudowany z dwóch sekcji: Sekcji Gwarancji, finansującej wspólną politykę rolną oraz Sekcji Orientacji, wspierającej przekształcenia w rolnictwie w poszczególnych państwach Unii Europejskiej i będącej instrumentem polityki strukturalnej.

Pomoc, w ramach Sekcji Orientacji, obejmuje inicjatywy w dziedzinach:

- rozwoju i modernizacji terenów wiejskich,
- rozbudowy i modernizacji infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionu,
- wspierania inicjatyw służących zmianom struktury zawodowej na wsi,
- wspierania działań zwiększających konkurencyjność produktów rolnych,
- wspierania ruchu turystycznego,
- wspierania rozwoju i eksploatacji terenów leśnych,
- inwestycji w ochronę środowiska,
- wyrównywania szans gospodarstw położonych na terenach górzystych i terenach dotkniętych kataklizmami.

Europejski Fundusz Społeczny

Głównym celem Europejskiego Funduszu Społecznego jest walka z bezrobociem w krajach członkowskich. Z jego środków jest współfinansowana pomoc dla różnych regionów i grup społecznych w tym w szczególności dla pracowników zagrożonych bezrobociem długoterminowym oraz dla ludzi młodych wchodzących na rynek pracy.

Pomoc obejmuje inicjatywy w dziedzinach:

- organizacji szkoleń rozwijających umiejętności zawodowe zwiększające możliwości pracowników na rynku pracy,
- ulepszania systemów powszechnego kształcenia oraz dostosowywania ich do zapotrzebowania na rynku pracy,
- kształcenia kadr, ekspertów i personelu dydaktycznego,
- wspierania pośrednictwa pracy, doradztwa i informacji zawodowej,
- wspierania tworzenia nowych miejsc pracy, w szczególności zatrudnienia w sektorze małych i średnich przedsiębiorstw,
- wyrównywania szans kobiet i mężczyzn na rynku pracy, walkę z dyskryminacją zawodową,
- pracy na rzecz grup defaworyzowanych,
- badań naukowych,
- promocji nowych technologii,
- pomocy technicznej.

Programy operacyjne

Przygotowywanie programów operacyjnych horyzontalnych i sektorowych bądź też rozwoju regionalnego, jest dla krajów członkowskich Unii Europejskiej niezbędnym wymogiem dla uzyskiwania dofinansowania ze strony funduszy strukturalnych.

Program operacyjny ma za zadanie przekształcić ogólną strategię rozwoju państwa i regionu w "priorytety", "działania" oraz plan finansowy. Priorytety, działania oraz ramy finansowe określają warunki dla finansowania konkretnych projektów, spełniających odpowiednie kryteria. Oznacza to, że program operacyjny musi być skoncentrowany na kilku wybranych elementach strategii rozwoju stanowiących jednakże główne osie koncentracji szans i problemów rozwoju społeczno-gospodarczego. Nie jest możliwe i celowe finansowanie w ramach programu operacyjnego wszystkich typów działań i projektów. Wyboru i hierarchizacji (poprzez np. zapewnienie im odpowiedniego udziału w ogóle środków finansowych przeznaczonych na program) priorytetów dokonuje się w oparciu o analizę aktualnej sytuacji.

Program musi zawierać przede wszystkim :

- priorytety programu, ich spójność z CSF, skwantyfikowane cele oraz ocenę przewidywanego oddziaływania,
- opis działań planowanych dla wdrażania priorytetów,
- plan finansowy wyszczególniający dla każdego priorytetu i roku alokację finansową z poszczególnych funduszy strukturalnych, Europejskiego Banku Inwestycyjnego, innych instrumentów finansowych oraz całkowitą sumę środków publicznych i prywatnych związanych z udziałem każdego z funduszy,
- postanowienia dotyczące wdrażania programu operacyjnego: opis działań związanych z zarządzaniem programem (w tym wskazanie instytucji zarządzającej), opis systemów monitoringu i oceny, określenie zasad transferu środków finansowych, określenie zasad kontroli programu operacyjnego.

Uzupełnienie programu operacyjnego jest dodatkowym dokumentem, który zawiera szczegółowe informacje na temat planowanych działań. Uzupełnienie programu jest przygotowywane przez kraj członkowski lub instytucję zarządzającą i jest przesyłane dla informacji Komisji Europejskiej.

Formy składania projektów do funduszy strukturalnych

Aby uzyskać dofinansowanie programu ze środków funduszy strukturalnych należy przygotować odpowiednią dokumentację. W zależności od działania w ramach, którego przygotowujemy projekt musi ona zawierać wniosek lub dokumentację przetargową, a w niektórych przypadkach również studium wykonalności inwestycji oraz raport o oddziaływaniu na środowisko. Kompletne dokumenty należy składać w odpowiedniej jednostce zarządzającej lub pośredniczącej. Koszt przygotowania wyżej wymienionych opracowań jest bardzo zróżnicowany, nie może on jednak przekraczać 5 % całkowitych kosztów inwestycji.

Podstawowe formy składania projektów:

- wniosek,
- dokumentacja przetargowa.

Dokumenty dodatkowe:

- studium wykonalności,
- raport o oddziaływaniu na środowisko.

Przy ocenie wniosków do poszczególnych funduszy uwzględnia się szereg kryteriów.

Kompleksowe projekty, w tym realizowane wspólnie przez więcej niż jedną jednostkę samorządu terytorialnego otrzymują dodatkowe punkty przy ocenie wniosku.

8. ZADANIA STRATEGICZNE OBEJMUJĄCE OKRES 2004-2015

Rok	Zakres	Odpowiedzialny
2004	Opracowanie gminnego planu gospodarki odpadami	Gmina
2006	Likwidacja mogilników w miejscowościach Bierzwnica (były PGR-Wierzbnica) oraz Niemierzyno – III etap	Wojewoda, Gmina
2004-2006	Likwidacja dzikich składowisk odpadów	Gmina, MPGO
2006-2015	Rekultywacja byłych wysypisk lokalnych	Gmina, MPGO
2004-2008	Organizacja kompleksowego systemu gospodarki odpadami na terenie gminy: rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów, pochodzących z gospodarstw domowych oraz małych przedsiębiorstw, , rozstawienie pojemników do selektywnej zbiórki odpadów, realizacja kampanii, podnoszących świadomość społeczną w dziedzinie gospodarki odpadami, - wdrażanie nowych systemów zbiórki i transportu oraz metod unieszkodliwiania i przetwarzania odpadów komunalnych, - udział w budowie Zakładu Gospodarki Odpadami w Wardyniu Górnym (wspólnego dla MPGO), 100% mieszkańców objętych zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych.	Powiat, Gmina, MPGO
2004-2008	rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów ulegających biodegradacji - wyposażenie domów jednorodzinnych w kompostowniki przydomowe, - selektywna zbiórka odpadów ulegających biodegradacji w budynkach wielorodzinnych.	Gmina, MPGO, właściciele posesji
2004-2008	Opracowanie systemu selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych: działania organizacyjne pozwalające na odbiór odpadów wielkogabarytowych na poziomie 20% w roku 2006, stanowiska do przetwarzania odpadów wielkogabarytowych.	Powiat, MPGO, Gmina
2004-2008	Opracowanie systemu selektywnej zbiórki odpadów budowlanych	Powiat, MPGO
2004-2008	Opracowanie systemu odbioru odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych	Powiat, MPGO, Gmina

Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Świdwin

Rok	Zakres	Odpowiedzialny
2004 - 2006	Utworzenie GPZON	Gmina, MPGO
2006-2015	Eksploatacja GPZON	Gmina, MPGO
2004-2005	Opracowanie systemu odbioru starych opon	Gmina, MPGO
2004-2005	Opracowanie systemu odbioru wyeksploatowanych pojazdów	Gmina, MPGO
2005	Zmiana Regulaminu Gospodarki Odpadami Komunalnymi	MPGO
2005-2008	Opracowanie Programu usuwania azbestu z terenu gminy, w tym inwentaryzacja	Gmina
2004-2015	Bezpieczne usuwanie odpadów azbestowych z terenu gminy	Gmina, MPGO, Użytkownicy środowiska
2004-2008	Modernizacja i rozbudowa istniejących zbiorników na gnojowicę i płyt gnojowych, Budowa nowych i modernizacja istniejących magazynów do tymczasowego przechowywania sztuk padłych (na terenie ferm hodowlanych),	Firmy, prowadzące działalność hodowlaną
2004-2015	Kampanie na rzecz społecznej świadomości w zakresie gospodarki odpadami, działania informacyjne i edukacyjne dotyczące odpadów opakowaniowych, działania informacyjne i edukacyjne dotyczące wdrożenia systemu zbierania i przetwarzania danych, lokalne kampanie informacyjne dla społeczeństwa.	Gmina, Powiat, MPGO, NGOs
2004-2015	Organizacja gospodarki odpadami opakowaniowymi obejmująca selektywną zbiórkę finansowaną z opłat za produkty i za recykling. Zawarcie umów z organizacjami zbierającymi.	Gmina, MPGO, Przedsiębiorcy
2004-2012	Rozbudowa ZGO (Wardyn Górnny)	MPGO, Gmina
2008-2015	Rozwój systemu zbiórki odpadów wielkogabarytowych: działania organizacyjne pozwalające na uzyskanie stopnia zbiórki odpadów wielkogabarytowych na poziomie 50% w 2010 r. i 70% w 2015 r.	Powiat, MPGO, Gmina
2008-2015	Rozwój systemu zbiórki odpadów budowlanych i rozbiórkowych (gruzu): działania organizacyjne pozwalające na uzyskanie stopnia zbiórki odpadów budowlanych i gruzu na poziomie 40% w 2010 r. i 60% w 2015 r.	Powiat, MPGO, Gmina
2008-2015	Rozwój systemu zbiórki w celu zmniejszenia udziału odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych: działania organizacyjne pozwalające na uzyskanie stopnia zbiórki odpadów niebezpiecznych na poziomie 50% w 2010 r. i 80% w 2015 r.	Powiat, MPGO, Gmina
2004-2015	Prowadzenie monitoringu „Planu Gospodarki Odpadami na terenie gminy Świdwin”.	MPGO, Gmina

9. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH 2004-2008

Rok	Zakres	Odpowiedzialny	Źródła finansowania
2004	Opracowanie gminnego planu gospodarki odpadami	Gmina	Budżet Gminy
2006	Likwidacja mogilników w miejscowościach Bierznica (były PGR-Wierznica) oraz Niemierzyno – III etap	Wojewoda, Gmina	NFOŚiGW, WFOŚiGW
2004-2006	Likwidacja dzikich składowisk odpadów	Gmina, MPGO	Budżet Gminy, PFOŚiGW, budżet MPGO
2004-2008	Organizacja kompleksowego systemu gospodarki odpadami na terenie gminy: rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów, pochodzących z gospodarstw domowych oraz małych przedsiębiorstw, rozstawienie pojemników do selektywnej zbiórki, realizacja kampanii, podnoszących świadomość społeczną w dziedzinie gospodarki odpadami, - wdrażanie nowych systemów zbiórki i transportu oraz metod unieszkodliwiania i przetwarzania odpadów komunalnych, - udział w budowie Zakładu Gospodarki Odpadami w Wardyniu Górnym (wspólnego dla MPGO), 100% mieszkańców objętych zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych.	Powiat, Gmina, MPGO	Budżet Gminy, Budżet MPGO, PFOŚiGW, Środki pomocowe krajowe, zagraniczne i UE
2004-2008	rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów ulegających biodegradacji - wyposażenie domów jednorodzinnych w kompostowniki przydomowe, - selektywna zbiórka odpadów	Gmina, MPGO, właściciele posesji	Budżet Gminy, Budżet MPGO, Środki własne właścicieli posesji

Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Świdwin

Rok	Zakres	Odpowiedzialny	Źródła finansowania
	ulegających biodegradacji w budynkach wielorodzinnych.		
2004-2008	Opracowanie systemu selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych: działania organizacyjne pozwalające na odbiór odpadów wielkogabarytowych na poziomie 20% w roku 2006, stanowiska do przetwarzania odpadów wielkogabarytowych.	Powiat, MPGO, Gmina	PFOŚiGW, Budżet MPGO, Środki pomocowe krajowe, zagraniczne i UE
2004-2008	Opracowanie systemu selektywnej zbiórki odpadów budowlanych	Powiat, MPGO	PFOŚiGW, Budżet MPGO, Środki pomocowe zagraniczne, krajowe i UE
2004-2008	Opracowanie systemu odbioru odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych	Powiat, MPGO, Gmina	PFOŚiGW, Budżet Gminy, Budżet MPGO, Środki pomocowe zagraniczne, krajowe i UE
2004 - 2006	Utworzenie GPZON	Gmina, MPGO	Budżet Gminy, PFOŚiGW, Budżet MPGO
2004-2005	Opracowanie systemu odbioru starych opon	Gmina, MPGO	Budżet Gminy, Budżet MPGO
2004-2005	Opracowanie systemu odbioru wyeksploatowanych pojazdów	Gmina, MPGO	Budżet MPGO
2005	Zmiana Regulaminu Gospodarki Odpadami Komunalnymi	MPGO	Budżet MPGO
2005-2008	Opracowanie Programu usuwania azbestu z terenu gminy	Gmina	Budżet Gminy, PFOŚiGW
2004-2008	Prowadzenie monitoringu „Planu Gospodarki Odpadami na terenie gminy Świdwin”.	MPGO, Gmina	Budżet Gminy, Budżet MPGO
Do 2008	Modernizacja i rozbudowa istniejących zbiorników na gnojowicę	PRU „Smagro” Sp. z o.o. w Smardzku, ferma Bełtno	Środki własne przedsiębiorstwa, Środki pomocowe, krajowe, zagraniczne i UE
Do 2008	Modernizacja istniejącego magazynu do przechowywania sztuk padłych	PRU „Smagro” Sp. z o.o. w Smardzku, ferma Bełtno	Środki własne przedsiębiorstwa, Środki pomocowe, krajowe, zagraniczne i UE
Do 2008	Wymiana pokryć dachowych z azbestu	PRU „Smagro” Sp. z o.o. w Smardzku, ferma Bełtno	Środki własne przedsiębiorstwa, Środki pomocowe, krajowe, zagraniczne

Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Świdwin

Rok	Zakres	Odpowiedzialny	Źródła finansowania
			i UE
Do 2008	Modernizacja istniejącej płyty gnojowej	PRU „Smagro” Sp. z o.o. w Smardzku, Gospodarstwo Smardzko	Środki własne przedsiębiorstwa, Środki pomocowe, krajowe, zagraniczne i UE
Do 2008	Budowa nowej płyty do przechowywania obornika	PRU „Smagro” Sp. z o.o. w Smardzku, Gospodarstwo Smardzko	Środki własne przedsiębiorstwa, Środki pomocowe, krajowe, zagraniczne i UE
Do 2007	Modernizacja istniejącej płyty gnojowej wraz z rampami w obrębie obory w Krosinie	POLFARM Sp. z o.o. w Krosinie	Środki własne przedsiębiorstwa, Środki pomocowe, krajowe, zagraniczne i UE
Do 2008	Modernizacja istniejących zbiorników na gnojówkę przy oborze w Krosinie	POLFARM Sp. z o.o. w Krosinie	Środki własne przedsiębiorstwa, Środki pomocowe, krajowe, zagraniczne i UE
2008	Wykonanie płyty wraz z zadaszaniem na pojemniki na odpady komunalne i wywóz odpadów na składowisko	POLFARM Sp. z o.o. w Krosinie	Środki własne przedsiębiorstwa, Środki pomocowe, krajowe, zagraniczne i UE
2004	Wyposażenie firmy „Ferroplast” w nowe kontenery na odpady złomu stalowego i kolorowego	FERROPLAST Zbigniew Rybicki, Świdwinek II	Środki własne przedsiębiorstwa, Środki pomocowe, krajowe, zagraniczne i UE
2005	- Wyposażenie firmy w nowe kontenery na odpady z tworzyw sztucznych (do przemiału), -Wyposażenie firmy w duży centralny kontener na stałe odpady komunalne.	FERROPLAST Zbigniew Rybicki, Świdwinek II	Środki własne przedsiębiorstwa, Środki pomocowe, krajowe, zagraniczne i UE
2006	Wykonanie utwardzonych placów na kontenery odpadów	FERROPLAST Zbigniew Rybicki, Świdwinek II	Środki własne przedsiębiorstwa, Środki pomocowe, krajowe, zagraniczne i UE
2004-2007	Budowa płyty gnojowej oraz budowa i remont kornetów (zbiorników) do przechowywania gnojowicy i gnojówki	Prima Sp. z o.o. w Czaplunku, ferma bydła w Bierzwnicy	Środki własne przedsiębiorstwa, Środki pomocowe, krajowe, zagraniczne i UE
2004-2009	Wymiana pokryć dachowych z azbestu	FERMAPOL Sp. z o.o. w Smardzku	Środki własne przedsiębiorstwa, Środki pomocowe,

Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Świdwin

Rok	Zakres	Odpowiedzialny	Źródła finansowania
			krajowe, zagraniczne i UE
2004-2009	Wykonanie dwóch sztuk zbiorników śródpolnych do gromadzenia gnojowicy, przeznaczonej do nawożenia pól we właściwych terminach agrotechnicznych	FERMAPOL Sp. z o.o. w Smardzku	Środki własne przedsiębiorstwa, Środki pomocowe, krajowe, zagraniczne i UE
2004-2009	Budowa pomieszczenia do krótkotrwałego gromadzenia odpadów poubojowych rzeźni oraz padłych zwierząt z fermy	FERMAPOL Sp. z o.o. w Smardzku	Środki własne przedsiębiorstwa, Środki pomocowe, krajowe, zagraniczne i UE

10. **WNIOSKI Z ANALIZY ODDZIAŁYWANIA PROJEKTU PLANU NA ŚRODOWISKO**

Główny model gospodarowania odpadami, wytyczony jako cel w niniejszym „Planie”, zakłada nowoczesne gospodarowanie odpadami, które podniesie poziom usług komunalnych, a w głównej mierze przyczyni się do zmniejszenia ilości powstających na terenie gminy odpadów.

Realizacja zamierzeń, przedstawionych w „Planie” przyczyni się do ograniczenia odpadów już u źródła ich powstawania, możliwe będzie to m.in. dzięki odzyskowi surowców wtórnych oraz ponownemu wykorzystaniu odpadów.

Dzięki realizacji „Planu” nastąpi ograniczenie odpadów u źródła ich powstawania, możliwy będzie odzysk surowców wtórnych oraz ponowne wykorzystanie odpadów, a co najważniejsze pozostałe odpady usuwane będą w sposób bezpieczny dla środowiska.

Korzyści dla środowiska, płynące z realizacji zamierzeń, przedstawionych w „Planie”, to przede wszystkim wysoka świadomość społeczna, a przez to mniejsze negatywne oddziaływanie mieszkańców na środowisko.

Inne znaczące korzyści, to ograniczenie zużycia energii i surowców oraz, co bardzo istotne, mniejsza szkodliwość dla ludzkiego zdrowia, a także środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Korzyści te nie będą widoczne od razu, ale na pewno w fazie realizacji późniejszych etapów wdrażania „Planu” w życie nastąpi wyraźna i widoczna poprawa; wszelkie działania na rzecz ograniczenia produkcji odpadów (np. świadomy wybór towarów, konsumpcja przyjazna środowisku, rezygnacja z zakupu zbędnych towarów, oszczędność materiałów, bezodpadowa produkcja, itp.) przyczynią się do znacznej poprawy stanu środowiska naturalnego.

Okolo 60-70 % odpadów, wytwarzanych w gospodarstwach domowych nadaje się do ponownego wykorzystania. To bardzo ważne dla środowiska. Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów ogromnie przyczynia się do ratowania go przed degradacją i dewastacją. Wniosek z tego, że segregacja odpadów, to same korzyści dla środowiska, i to całego środowiska – kulturowego i przyrodniczego.

Krajobraz nie ulega zmianom ani przekształceniom, przy okazji opłaty za korzystanie ze składowiska zmniejszają się, można więc zaoszczędzone środki przeznaczyć na nowe nasadzenia, pielęgnację zieleni, likwidację dzikich wysypisk, itp.

Wzrasta świadomość mieszkańców – uporządkowana gospodarka odpadami prowadzi m.in. do likwidacji dzikich wysypisk, które są bardzo niebezpieczne nie tylko dla środowiska przyrodniczego, ale również dla ludzi. Zmiana mentalności w myśleniu o odpadach może więc paradoksalnie uratować życie wielu ludziom, którzy wcześniej byli (być może nieświadomie) „twórcami” nielegalnych wysypisk.

Niepotrzebne, wyrzucone odpady, oczywiście wysegregowane można jeszcze wykorzystać. Jak wiadomo wśród odpadów komunalnych znajdziemy wiele składników, które mogą powodować ogromne zagrożenia dla środowiska.

Te składniki to:

- odpady niebezpieczne (baterie, jarzeniówki, itp.),
- substancje organiczne pochodzenia naturalnego (odpady roślinne i zwierzęce oraz tzw. odpady zielone), podatne na procesy rozkładu biochemicznego,
- drobnoustroje chorobotwórcze, którymi zakażone są odpady komunalne,
- odpady spożywcze zawarte w masie odpadów, stanowiące pożywienie dla zwierząt (gryzonie lub ptaki żerujące na składowisku roznoszą je często na znaczne odległości, powodując wtórne zanieczyszczenie środowiska).

Niekontrolowane procesy biochemiczne powodują, że do powietrza atmosferycznego dostają się substancje gazowe o charakterze toksycznym, palnym, wybuchowym, a także odory.

Pozostałe składniki odpadów komunalnych, takie jak papier, tektura, tworzywa sztuczne, szkło, metale, tekstylia stanowią wartościowe surowce wtórne.

System selektywnego gromadzenia odpadów powoduje, że są one odzyskiwane i zwracane do obiegu materiałowego. Deponowane w środowisku nie stanowią większych zagrożeń, ale powodują ogromną degradację terenów, na których są składowane. Stanowią też trudność przy unieszkodliwianiu odpadów przez spalanie lub kompostowanie. Efektywne techniki utylizacji mają za zadanie pozyskanie z odpadów surowców (w tym energii), zminimalizowanie ilości odpadów na składowiskach, a także zmniejszenie uciążliwości dla środowiska i zdrowia ludzi.

Podsumowując: Zintegrowany system selektywnego gromadzenia odpadów znacznie przyczynia się do poprawy stanu środowiska na tym terenie, gdzie taki system jest prawidłowo prowadzony.

Korzyści ekologiczne, które wynikają z ponownego wykorzystania odpadów i ich recyklingu zależą od rodzaju odpadów.

Poniżej przedstawiono wymierne korzyści, jakie dla środowiska ma odzyskiwanie, a następnie wykorzystanie, przerabianie lub utylizowanie konkretnych odpadów, selekcyjonowanych i zaproponowanych do selekcyjonowania na terenie gminy Świdwin.

✓ **papier**

Zbierając papier, który nadaje się do ponownego wykorzystania oszczędza się środowisko i pieniądze. Odzysk papieru ratuje lasy, bo celuloza z makulatury może z powodzeniem zastąpić czystą celulozę uzyskiwaną ze ścinanych drzew.

Na składowisku i wokół jest mniej śmieci. Ratuje się drzewa, bo 1 Mg papieru, to 17 drzew, a jeden megagram makulatury daje 910 kg dobrej jakości papieru. Oszczędza się wodę i energię. Odzysk papieru to duże oszczędności nie tylko dla producentów, ale także dla konsumentów. Kupując produkty z makulatury płaci się za nie prawie o połowę mniej.

Ponowne wykorzystanie jednego megagrama makulatury do produkcji papieru, zamiast celulozy, oznacza oszczędność około 3,5 m³ drewna, 60 m³ wody, 310 kWh energii elektrycznej, a także ogromnych ilości chemikaliów, takich jak: soda kaustyczna, siarczan sodu, chlor i jego związki.

Poza tym, minimalizowana jest produkcja ścieków, które mogą być zanieczyszczone i częściowo toksyczne, a także emisja gazów do atmosfery, jak siarkowodór, merkaptan metylu, siarczan metylu, czy dwutlenek siarki.

✓ **szkło**

Szkło może zostać wykorzystane jako surowiec wtórny albo zostać powtórnie napełnione. Zebrane szkło może być też powtórnie przetopione. Oszczędza się w ten

sposób energię i surowce.

Każdy megagram odzyskanego szkła pozwala zaoszczędzić 136 litrów ropy naftowej oraz ok. 1,2 Mg surowców niezbędnych do wyrobu szkła (piasek i inne materiały). Choć surowców tych nie brakuje, to trzeba je wydobywać z ziemi, tak więc wykorzystanie szkła jako surowca wtórnego ratuje również krajobraz.

Wykorzystanie odpadów szklanych do produkcji szkła oznacza szereg korzyści ekologicznych i ekonomicznych. Produkcja szkła z odpadów szklanych oznacza oszczędność następujących minerałów i związków: 800 kg piasków, 250 kg sody, 180 kg mułu wapiennego, 250 kg wapieni i 300 kg soli stołowej.

Inne zalety to niższa temperatura wytapiania, niższe zużycie energii, dłuższy okres eksploatacji pieca, zmniejszona emisja dwutlenku węgla, dwutlenku siarki chloru i azotu.

✓ **PET (tworzywa sztuczne)**

PET (politereftalan etylu), to najbardziej popularne tworzywo. Służy do wyrobu wielu produktów, m.in. butelek PET.

Problemem, który stwarzają tworzywa sztuczne, jest to, że nie ulegają one biodegradacji. Wyrzucone, nie rozkładają się całkowicie w glebie, mogą w niej zalegać nawet 500 lat. Na składowisku zajmują bardzo dużą powierzchnię.

Podczas spalania tworzyw sztucznych do atmosfery przedostają się niebezpieczne substancje, dioksyny.

Niektóre tworzywa sztuczne, w tym PET można przetworzyć, po przerobieniu stają się surowcem wtórnym, nadającym się do produkcji wyrobów użytkowych (osłonki na donice, ogrodzenia, meble ogrodowe, itp.)

✓ **Metale**

Ponowne wykorzystanie złomu aluminium do produkcji aluminium zamiast rud aluminium prowadzi do znacznych korzyści ekologicznych, jak ograniczenie zużycia energii o 95% i zmniejszenie zapotrzebowania na surowiec. Jedna tona aluminium z recyklingu to oszczędność 4 Mg boksytów i 700 kg ropy. Ponadto, zanieczyszczenie atmosfery jest o 95% mniejsze aniżeli w przypadku produkcji z rudy. Koszty produkcji są również mniejsze o około 60%.

Ponowne wykorzystanie złomu żelaza w produkcji stali w miejsce rudy żelaza prowadzi do zmniejszenia zużycia energii o 47%-74%, ograniczenia zanieczyszczenia atmosfery o 85%, wody o 76%, ilości odpadów górniczych o 97% oraz zużycia wody o 40%.

✓ **Tekstyli**

Odzież i materiały tekstylne stanowią również zagrożenie dla środowiska. Dzisiejsza technologia jest na tyle wysoka, że do produkcji tekstyliów używane są tworzywa sztuczne, czyli takie, które nie ulegają rozkładowi.

Rzadkością na rynku jest w tej chwili odzież, czy tekstylia, wykonane z tworzyw naturalnych, większość stanowią tworzywa sztuczne, takie jak: akryl, poliester, nylon i rayon (sztuczny jedwab). Niniejszy Plan nie zawiera propozycji zbiórki tego typu odpadów, jednakże ich odbiór i przetwarzanie przyczynia się do ratowania środowiska. Rozwiązaniem tego problemu na terenie gminy Świdwin może być rozstawienie pojemników na tekstylia przez PCK oraz działalność Ośrodka Pomocy Społecznej (gdzie można przekazać odzież w dobrym stanie), a także działalność „Caritas”.

✓ **Odpady ulegające biodegradacji**

Kompost (który „produkowany” jest na bazie odpadów ulegających biodegradacji) jest najlepszym i najtańszym nawozem organicznym, jest dostawcą niezbędnych minerałów, a ponadto przez kompostowanie odpadów organicznych z gospodarstw domowych, zmniejsza się ogólną ilość wytwarzanych odpadów.

W tym miejscu należy podkreślić, że 1/3 tego, co jest wyrzucane nadaje się na kompost.

Kompostowanie odpadów ulegających biodegradacji znacznie ogranicza uwalnianie metanu i innych szkodliwych gazów do atmosfery w porównaniu ze składowaniem, przyczyniając się do ograniczenia efektu cieplarnianego.

Beztlenowy rozkład jednej tony odpadów ulegających biodegradacji (np. na nowoczesnych składowiskach) wytwarza około 80 - 100 m³ metanu.

✓ **Odpady niebezpieczne**

Większość odpadów, takich jak papier, szkło, plastik można ponownie wykorzystać, jako surowce wtórne, ale substancje niebezpieczne muszą być zabezpieczone.

Oddzielna zbiórka odpadów niebezpiecznych z gospodarstw domowych i ich utylizacja w odpowiednich zakładach ma szereg korzyści dla środowiska. Unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych wymaga specjalnych warunków, w zależności od rodzaju odpadów. Oddzielna zbiórka umożliwi utylizację każdego rodzaju niebezpiecznych odpadów w sposób dla niego właściwy, przyczyniając się do ograniczenia zagrożeń dla środowiska.

Poza tym, oddzielenie odpadów niebezpiecznych od odpadów komunalnych, które są kierowane na składowiska, zmniejsza szkodliwe oddziaływanie składowiska na środowisko i zdrowie ludzi.

Podsumowując:

Wprowadzenie w życie zaproponowanego Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Świdwin przyczyni się do zmniejszenia degradacji środowiska przyrodniczego i kulturowego w regionie.

11. SPOSÓB MONITORINGU I OCENY WDRAŻANIA PLANU

Przebieg realizacji „Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Świdwin” winien być systematycznie kontrolowany (monitorowany).

Monitoring ten ma istotne znaczenie informacyjne.

Jego głównym celem jest usprawnienie procesów zarządzania „Planem”.

Zarządzanie to dotyczy zarówno działań bieżących, jak i okresowo dokonywanych ocen i aktualizacji celów i priorytetów.

System monitoringu realizacji „Planu” składa się z trzech elementów:

1. monitoring środowiska,
2. monitoring „Planu”,
3. monitoring społeczny (odczucia i skutki).

✓ Monitoring środowiska

Starosta sprawuje kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska (w zakresie objętym właściwością tych organów – art. 379 ust. 1 ustawy z dnia 27.04.2001 Prawo Ochrony Środowiska) na terenie powiatu.

Monitoring na terenie Powiatu Świdwińskiego sprawowany jest zarówno przez Starostę, jak i gminę Świdwin (na terenie wspomnianej gminy) oraz przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, który na wniosek starosty podejmuje odpowiednie działania, które są w jego kompetencji.

- Mierniki efektów ekologicznych to wielkości uzyskane podczas pomiarów lub szacunków.
- Wyniki monitoringu porównywane są z normatywami jakości środowiska. Normatywy te stają się podstawą odniesienia oceny, ale w głównej mierze określają cele ekologiczne (jakość środowiska nie może być gorsza od wartości normatywnej). W takim ujęciu monitoring środowiska jest także narzędziem monitoringu efektów realizacji „Programu Ochrony Środowiska” (w rozumieniu osiągnięcia celów).
- Kryteria normatywne stanu środowiska oraz systemy ocen i pomiarów ulegają obecnie ewolucji w związku z unifikowaniem systemu krajowego z systemem monitoringu Unii Europejskiej.
- Planowane zmiany systemu monitoringu środowiska będą wymagały istotnego wzmocnienia osobowego oraz technicznego.
- Planowane zmiany systemu wskaźników i normatywów będą wymagały aktualizacji oceny stanu środowiska na terenie gminy Świdwin (w świetle nowych wartości normatywnych oraz zwiększenia ilości punktów pomiarowych) i rozszerzenia zasięgu merytorycznego pomiarów.

✓ Monitoring „Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Świdwin”

Realizacja tej części zadań składa się z oceny:

- osiągnięcia celów ekologicznych,
- stopnia realizacji zadań,
- oceny podstaw poszczególnych realizatorów.

Wyniki oceny są podstawą zarządzania „Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Świdwin” w aspekcie weryfikacji (aktualizacji) celów, modyfikacji mechanizmów, które są niezbędne przy realizacji poszczególnych zadań oraz przy egzekwowaniu zakresu realizacji od wykonawców (od urzędów, instytucji i podmiotów gospodarczych).

W monitoringu osiągnięcia celów ekologicznych wykorzystuje się wyniki monitoringu środowiska, a także oceny poznawcze skali osiągnięć z osiągnięciami planowanymi. W związku z tym głównymi miernikami realizacji celów „Planu” są:

- odsetek (%) redukcji zagrożeń lub skali korzystania ze środowiska (np. emisji zanieczyszczeń lub % redukcji zużycia zasobów naturalnych), a także % wzrostu korzyści (np. wzrostu odzysku, wzrostu zasobów, wzrostu stopnia oczyszczenia, wzrost powierzchni zrehabilitowanych). Wartości te porównywane są z planowanymi odsetkami redukcji zagrożeń lub wzrostu korzyści,
- wskaźniki jednostkowe (np. ilość odpadów lub ścieków wytwarzanych przez 1 mieszkańca, ilość zużywanej wody oraz wartości liczbowe (np. liczba miejscowości czy gmin stosujących zalecane rozwiązania, ilość wody odzyskanej i powtórnie wykorzystanej, ilość składowisk ogółem i posiadających stosowne zezwolenia i zabezpieczenia),
- liczba jednostek organizacyjnych, które przeprowadzają działania lub liczba działań (np. liczba jednostek, które wykonały obowiązujące plany, programy lub przeglądy, liczba działań kontraktowych).

Monitoring realizacji celów prowadzony jest przez Wójta Gminy Świdwin. Dotyczy oceny realizacji corocznego planu działań w aspekcie:

- ilości i jakości zakresu i kosztów zadań zrealizowanych,
- przyczyn częściowego wykonania zadań zaplanowanych lub przyczyn zaniechania realizacji zadania,
- ustalenia narzędzi optymalizujących realizację zadań na rok następny,
- określenia zakresu merytorycznego zadań na rok następny wraz z oceną ich przygotowania organizacyjnego i finansowego.

Stopień realizacji zadań jest w pewnej części także oceną (samooceną) władz samorządowych w zakresie zarządzania „Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Świdwin”.

✓ Monitoring postaw realizatorów „Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Świdwin”

Efekty realizacji „Planu” w ogromnej mierze zależą od stopnia zaangażowania i dotyczą jego wykonawców, czyli władz gminy oraz kierownictwa podmiotów gospodarczych.

Ocenę postaw realizatorów wykonuje Wójt Gminy Świdwin równoległe z coroczną realizacją planu działań.

W realizacji całości monitoringu realizacji „Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Świdwin” istotną rolę może odgrywać specjalnie powołana „Rada

Programowa”, złożona z przedstawicieli gminy oraz podmiotów gospodarczych i organizacji ekologicznych współdziałających przy wykonywaniu zadań.

Zakres uprawnień „Rady Programowej” określa Wójt Gminy Świdwin, dla którego „Rada” ta jest ważnym organem opiniującym i doradczym.

Działania „Rady” pozwalają Wójtowi Gminy Świdwin w sposób optymalny przygotować coroczne plany działań oraz raporty (co dwa lata) z wykonania „Planu”.

Raporty te są obligatoryjne w świetle ustawy „Prawo Ochrony Środowiska”.

Coroczne oceny realizacji zadań oraz raporty stanowią podstawowe formy sprawozdawczości z realizacji „Planu”.

Treść sprawozdań nie może być utajniona, winna być zawsze podawana do wiadomości publicznej.

➤ Wdrażanie „Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Świdwin”

Wdrażanie „Planu” prowadzone będzie przez następujące podmioty:

- Gmina Świdwin,
- Przedsiębiorstwa komercyjne.

Wdrażanie będzie się odbywało przy udziale następujących instytucji:

- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska,
- Powiatowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej,
- Gminny Fundusz Ochrony Środowiska,
- Organizacje pozarządowe.

Zanim poszczególne elementy systemu zbiórki zostaną wdrożone, rozpisane będą przetargi na zakup sprzętu oraz usługi odbioru i wywozu odpadów.

Przeprowadzona zostanie również kampania informacyjna.

Sporządzony zostanie budżet przyszłych inwestycji i systemu zbiórki, uwzględniający wyniki przetargów i inne koszty.

➤ Ocena i procedury oceniania

„Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Świdwin” wymagać będzie aktualizacji w cyklu czteroletnim. Aktualizacja „Planu” powinna obejmować ocenę istniejących systemów zbiórki odpadów i ilości produkowanych odpadów, względem założonych celów i wymogów prawnych. Wyniki oceny stanowiąc będą podstawę do opracowania nowych celów i podjęcia działań z nich wynikających.

➤ Sprawozdawczość

Aktualizacja „Planu” winna być dokonana nie później niż po upływie czterech lat, ze szczególnym uwzględnieniem następujących elementów:

- Czy systemy zbiórki odpadów są skuteczne i właściwie wdrażane, np. czy sortowanie odpadów przebiega prawidłowo i jak zmienia się produkcja odpadów?
- Czy pozostałe frakcje odpadów są segregowane i odbierane właściwie?
- Czy istnieją odpady sprawiające trudności, które powinny podlegać osobnemu systemowi zbiórki?

- Czy taryfikator jest przejrzysty i odpowiedni do kosztów i czy realizuje zasadę "producent odpadów płaci"?
- W jaki sposób zmienia się produkcja odpadów i jaki ma to wpływ na działalność zakładu utylizacji odpadów?
- Czy cele i zadania założone w „Planie” są osiągnięte?
- Jakże powinny być przyszłe cele gospodarki odpadami?

Ustawa o Odpadach wymaga, aby co dwa lata sporządzany był raport o postępach we wdrażaniu „Planu” i przedkładany Radzie Gminy.

Raport powinien skupiać się na analizie dochodzenia do celów, ze szczególnym uwzględnieniem elementów planu krótkoterminowego.

Raport powinien omawiać aktualne i/lub prognozowane zmiany w założeniach i pozycjach budżetowych, a także możliwości podjęcia nowych inicjatyw na rzecz poprawy planu.

Podstawowym narzędziem przy sporządzaniu raportu będzie monitorowanie odpadów zbieranych w gminie.

Stworzona zostanie lokalna (powiatowa) baza danych, gdzie znajdować się będą informacje potrzebne do przyszłego planowania gospodarki odpadami.

➤ Monitoring, kontrola, egzekwowanie

W I etapie realizacji monitoringu gospodarki odpadami prowadzone były i będą następujące działania:

Rok 2003r. - Tworzenie i wdrażanie centralnej bazy danych dotyczącej wytwarzania i gospodarowania odpadami w kraju,

Czerwiec 2004r. - Raport wojewódzki o wytwarzaniu odpadów i gospodarowaniu odpadami w 2003r,

Czerwiec 2005r. - Raport wojewódzki o wytwarzaniu odpadów i gospodarowaniu odpadami w 2004r.

W związku z powyższym należy stworzyć powiatowe bazy danych, w których będzie można zbierać dane, niezbędne do opracowania raportu dla województwa.

Sprawozdanie z realizacji „Planu” powinno obejmować :

- sprawozdanie z wykonanych zadań organizacyjnych i techniczno-technologicznych,
- zgodność wykonanych zadań z harmonogramem prac,
- sprawozdanie z realizacji harmonogramu finansowania założonych przedsięwzięć.

II Etap będzie obejmował lata 2008 - 2015.

W okresie tym nastąpi aktualizacja planu wojewódzkiego oraz powiatowego i gminnego.

Na bieżąco będzie prowadzona sprawozdawczość gminnych baz danych o odpadach, w oparciu o które prowadzona będzie powiatowa i wojewódzka baza danych, a dalej centralna baza danych, dotycząca wytwarzania i gospodarowania odpadami.

12. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

„Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Świdwin” odpowiada założeniom, przyjętym w kpgg i został opracowany zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Środowiska w zakresie planowania gospodarki odpadami na szczeblu gminnym.

Zakresem swym obejmuje lata 2004–2015 z podziałem na okres krótkoterminowy do 2008 r i długoterminowy do 2015 r.

„Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Świdwin” został opracowany zgodnie z polityką, celami i zadaniami powiatowego planu gospodarki odpadami.

„Plan” ma istotne znaczenie dla gospodarki odpadami. Jego realizacja doprowadzi do poprawy usług dla ludności, zmniejszy obciążenie środowiska odpadami i zużycie ograniczonych zasobów naturalnych.

Zgodnie z polskim i unijnym prawodawstwem w dziedzinie odpadów do opracowania zakresu zadań przyjęto następujące zasady postępowania z odpadami:

- zapobieganie i minimalizacja powstawania odpadów,
- zapewnienie odzysku, w tym zwłaszcza recyklingu odpadów, których powstania nie da się uniknąć w danych warunkach techniczno-ekonomicznych,
- unieszkodliwianie odpadów (poza składowaniem),
- bezpieczne dla ludzkiego zdrowia i środowiska składowanie odpadów, których nie da się, z uwagi na warunki techniczno-ekonomiczne, poddać procesom odzysku lub unieszkodliwiania.

Celem Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Świdwin jest określenie zakresu zadań koniecznych do zapewnienia zintegrowanej gospodarki odpadami na terenie gminy, w sposób zapewniający ochronę środowiska, z uwzględnieniem obecnych i przyszłych możliwości technicznych, organizacyjnych oraz uwarunkowań ekonomicznych, także z uwzględnieniem poziomu technicznego istniejącej infrastruktury.

W „Planie” zawarte są:

- charakterystyka obszaru – sytuacja demograficzna i gospodarcza wraz z przedstawieniem informacji istotnych dla planowania gospodarki odpadami – czyli – wielkości i rozmieszczenia ludności, rodzaju zabudowy na omawianym terenie, rodzaju i zakresu działalności, w wyniku której wytwarzane są odpady, informacji o obiektach infrastruktury, terenach zieleni,
- dane dotyczące działalności przemysłowej – informacji o podmiotach mających wpływ na gospodarkę odpadami na terenie gminy,
- określenie aktualnego stanu gospodarki odpadami,
- ustalenie przewidywanych zmian czynników związanych z gospodarką odpadami,
- wariantowe przedstawienie strategii oraz celów i zadań,

- wybór strategii i zadań dla gminy,
- ustalenie długoterminowego programu strategicznego,
- ustalenie krótkoterminowego planu działań obejmującego okres 4 lat,
- analiza oddziaływania projektu planu na środowisko.

Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Świdwin zakłada, że do końca 2008 roku, wszyscy mieszkańcy gminy winni zostać objęci usługami odbioru odpadów komunalnych. Na podstawie dokumentów nadrzędnych, takich jak krajowy, wojewódzki i powiatowy plan gospodarki odpadami, w niniejszym „Planie” wytyczone zostały konkretne cele i działania w zakresie gospodarki odpadami.

CEL NADRZĘDNY

- 100% mieszkańców gminy Świdwin, objętych zorganizowanym systemem odbioru odpadów komunalnych.

CELE OPERACYJNE

- Opracowanie gminnego planu gospodarki odpadami.
- Przygotowanie opinii i przyjęcie planu zgodnie z ustawą o odpadach.
- Współpraca w ramach Międzygminnego Przedsiębiorstwa Gospodarki Odpadami w Świdwinie (MPGO).
- Rozwój i dalsza organizacja kompleksowego systemu gospodarki odpadami na terenie gminy (współpraca w ramach MPGO).
- Organizacja systemu selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych.
- Rozwój systemu selektywnej zbiórki odpadów ulegających biodegradacji.
- Opracowanie systemu selektywnej zbiórki odpadów wielkogabarytowych.
- Realizacja systemu selektywnej zbiórki odpadów budowlanych.
- Opracowanie systemu odbioru odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych.
- Opracowanie programu usuwania azbestu z terenu gminy.
- Prowadzenie edukacji ekologicznej.
- Ochrona przed poważnymi awariami oraz sprostanie nowym wyzwaniom, czyli zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego i biologicznego.
- Mogilniki – likwidacja składowisk przeterminowanych środków ochrony roślin i opakowań po tych środkach.

DZIAŁANIA

- Udział w programie doskonalenia kadr i szkoleniach organizowanych przez samorząd wojewódzki.
- Opracowanie kompleksowego programu edukacji ekologicznej mieszkańców w zakresie gospodarki odpadami (wspólnie z MPGO).
- Opracowanie pakietu edukacyjnego dla gminy (wspólnie z MPGO).
- Stałe wyposażanie miejscowości gminy w pojemniki do selektywnej zbiórki surowców wtórnych.
- Stałe wyposażanie gospodarstw domowych w pojemniki na odpady ulegające biodegradacji.
- Utworzenie Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych (GPZON).
- Udział w budowie Zakładu Utylizacji Odpadów w Wardyniu Górnym.
- Likwidacja i rekultywacja wiejskich składowisk odpadów.
- Likwidacja dzikich wysypisk odpadów – w przypadku ich powstawania.

- Utylizacja i przerób osadów ściekowych oraz osadów wydobywanych podczas rekultywacji zbiorników i cieków wodnych.
- Wdrażanie technologii produkcji nawozów z odpadów ulegających biodegradacji i osadów ściekowych.
- Zagospodarowanie gnojowicy.
- Zagospodarowanie obornika.
- Budowa tymczasowych magazynów do przechowywania padłych zwierząt.

Przyszła realizacja celów i działań, wytyczonych w niniejszym „Planie” poniesie za sobą konkretne koszty. Szacunkowe koszty realizacji „Planu” w latach 2004 –2008 wyniosą 3172,5 tys. PLN.

Podczas opracowania „Planu” dokonano analizy stanu istniejącego w gospodarce odpadami.

Wynika z niej, że głównym problemem gospodarki odpadami na terenie gminy Świdwin jest fakt, iż nie wszyscy mieszkańcy objęci są zbiórką odpadów (szacuje się, że około 20% mieszkańców nie posiada stosownych umów).

Gmina Świdwin liczy 6473 mieszkańców.

Ilość gospodarstw domowych na terenie gminy szacowana jest na 1834.

Przeciętna liczba osób w gospodarstwie domowym wynosi ogółem 3,34.

Średnia produkcja odpadów komunalnych z gospodarstw domowych szacowana jest na 87,6 kg/osoba/rok.

W roku 2003 wywieziono ogółem 596 Mg odpadów komunalnych.

Głównymi wytwórcami odpadów komunalnych na terenie gminy są gospodarstwa domowe i podmioty gospodarcze oraz jednostki administracyjne, oświatowe, kulturalne, opieki zdrowotnej i społecznej.

Wywóz odpadów z miejscowości gminy odbywa się z reguły w oparciu o indywidualne umowy, zawierane pomiędzy właścicielami posesji a firmą wywozową.

Zasady odbioru odpadów ustala regulamin utrzymania czystości i porządku w gminie.

Na terenie gminy Świdwin prowadzona jest zbiórka dwóch rodzajów odpadów. Są to tworzywa sztuczne, głównie typu PET oraz szkło.

W tym celu rozstawione zostały specjalne pojemniki.

Na terenie gminy Świdwin nie prowadzi się osobnej zbiórki odpadów ulegających biodegradacji. Są one z reguły kompostowane.

Szacuje się, że ilość odpadów ulegających biodegradacji, powstających w gospodarstwach domowych na terenie gminy może wahać się w granicach 420 Mg rocznie.

Na dzień dzisiejszy na terenie gminy brak jest rozwiązań, dotyczących odbioru odpadów wielkogabarytowych.

Część z tych odpadów trafia na składowisko komunalne w Świdwinku.

Zakłada się, że ilość odpadów wielkogabarytowych na terenie gminy Świdwin może wynieść około 160 Mg rocznie.

Na terenie gminy nie prowadzi się osobnej zbiórki odpadów remontowych i budowlanych. Większość z tych odpadów wyrzucana jest do pojemników na odpady komunalne. Część trafia na tzw. dzikie składowiska.

Szacuje się, że na terenie gminy wytwarzanych jest około 250 Mg odpadów budowlanych i remontowych rocznie.

Na terenie gminy nie ma atestowanego zakładu zajmującego się rozbiórką samochodów.

Gospodarka osadowa na terenie gminy rozwiązywana jest przez oczyszczalnię ścieków we własnym zakresie.

Szacuje się, że ilość osadów ściekowych wynosi 103,6 Mg suchej masy osadów.

Na terenie gminy wytwarzane są odpady niebezpieczne.

Odpady te wytwarzane są głównie na terenach firm i zakładów, prowadzących różnorodną działalność na terenie gminy.

Odpady niebezpieczne, w postaci odczynników chemicznych, powstają na terenie niektórych placówek oświatowych.

Ponadto, odpady niebezpieczne, w postaci zużytych farb, lakierów, baterii, świetlówek, żarówek, akumulatorów, baterii, tonerów, tuszy, regeneratorów, itp. powstają na terenie gospodarstw domowych oraz biur, placówek oświatowych, kulturalnych i urzędów oraz innych ośrodków i podmiotów.

Problem z odbiorem tego typu odpadów zostanie częściowo rozwiązany z chwilą powstania tzw. Gminnego Punktu Zbiórki Odpadów Niebezpiecznych (GPZON).

Na terenie gminy działają spółki i zakłady, w których wytwarzane są odpady, pochodzące z rolnictwa oraz odpady zawierające tkankę zwierzęcą i padlina.

Większość firm, prowadzących tego typu działalność posiada stosowne zezwolenia oraz wewnętrzne programy ochrony środowiska.

Na terenie Gminy Świdwin działa jeden zakład o charakterze górniczym, w którym wytwarzane są odpady górnicze.

Na terenie gminy Świdwin zlokalizowane są dwa składowiska przeterminowanych środków ochrony roślin i opakowań po tych środkach (tzw. mogilniki).

Mogilniki znajdują się w miejscowości Bierzwnica (dawny PGR-Wierzbnica) oraz w okolicy miejscowości Niemierzyno (teren lotniska wojskowego).

Na terenie gminy Świdwin problem dzikich składowisk odpadów jest dobrze rozwiązany. Są one likwidowane praktycznie natychmiast po ich powstaniu.

Na mocy porozumienia między Powiatem Świdwińskim a niektórymi jego gminami, rozpoczęto współpracę, zmierzającą do powołania międzygminnego przedsiębiorstwa gospodarki odpadami i wspólnego wykorzystania zakładu utylizacji odpadów w Wardyniu Górnym.

Ponadto, opracowano wspólny regulamin, regulujący gospodarkę odpadami.

Na terenie gminy istnieje składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne Świdwinek II.

Składowisko Świdwinek II jest własnością miasta Świdwin, jego zarządcą jest firma ZUK Sp. z o.o., będąca własnością miasta Świdwin (firma ta zajmuje się także wywozem odpadów).

Na terenie gminy Świdwin prowadzone są działania edukacyjne, związane przede wszystkim z podnoszeniem walorów estetycznych gminy.

Mieszkańcy gminy, zwłaszcza dzieci i młodzież corocznie uczestniczą w ogólnopolskiej akcji „Sprzątanie Świata”.

Ponadto Urząd Gminy w Świdwinie organizuje dla mieszkańców konkursy, których celem jest między innymi dbałość o estetykę otoczenia.

Organizowany jest konkurs na najładniejszą zagrodę oraz na najładniejszy balkon w gminie oraz konkurs pod hasłem „Moja miejscowość jest zielona” (95 uczestników w 2003r.).

Główny model gospodarowania odpadami, wytyczony jako cel w niniejszym „Planie”, zakłada nowoczesne gospodarowanie odpadami, które podniesie poziom usług komunalnych, a w głównej mierze przyczyni się do zmniejszenia ilości

powstających, ale także zalegających na terenie gminy odpadów.

Przyszły system gospodarki odpadami będzie prowadzony w ramach przynależności gminy Świdwin do struktur Międzygminnego Przedsiębiorstwa Gospodarki Odpadami (MPGO).

Realizacja zamierzeń, przedstawionych w „Planie” przyczyni się do ograniczenia odpadów już u źródła ich powstawania, możliwe będzie to m.in. dzięki odzyskowi surowców wtórnych oraz ponownemu wykorzystaniu odpadów.

Dzięki realizacji „Planu” nastąpi ograniczenie odpadów u źródła ich powstawania, możliwy będzie odzysk surowców wtórnych oraz ponowne wykorzystanie odpadów, a co najważniejsze pozostałe odpady usuwane będą w sposób bezpieczny dla środowiska.

Korzyści dla środowiska, płynące z realizacji zamierzeń, przedstawionych w „Planie”, to przede wszystkim wysoka świadomość społeczna, a przez to mniejsza dewastacja otoczenia.

Inne znaczące korzyści, to ograniczenie zużycia energii i surowców oraz, co bardzo istotne, mniejsza szkodliwość dla ludzkiego zdrowia, a także środowiska przyrodniczego i kulturowego.

Przebieg realizacji „Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Świdwin” winien być systematycznie kontrolowany (monitorowany) i oceniany.

Szczecin, 2004